

Grant Thornton informerer

Nr. 2/2014

Din samarbeidspartner innen revisjon, regnskap, skatt og rådgivning - et kunnskapshus i vekst.

Nå nærmer sommeren seg med stormskritt og for de fleste er det kun uker igjen før en velfortjent ferie kan starte. Hovedfristen for selvangivelsene er nå utløpt og mange har fått levert innen fristen, men det er også mange som ikke har levert enda. Årsakene til dette er selvsagt flere og jeg vil her rette oppmerksomheten på en mulighet som kanskje ikke mange nok vet om – avvikende regnskapsår.

Et avvikende regnskapsår innebærer en avslutningsdato forskjellig fra 31.12. Regnskapsloven åpner for fritt bruk av avvikende regnskapsår dersom dette på grunn av sesongmessig virksomhet øker årsregnskapets informasjonsverdi. Har ditt foretak sesong som går over nyttår, bør denne muligheten absolutt ses på! Videre kan filialer eller foretak eiet fra utlandet fritt benytte samme regnskapsår som det utenlandske foretaket. Til sist kan Skattedirektoratet innvilge avvikende regnskapsår etter søknad.

Hvorfor benytte avvikende regnskapsår? At en selv ikke har tid til å prioritere en omfattende regnskapsavleggelse midt i den travleste sesongen er et innlysende argument. Et annet argument er kapasitet hos regnskapsfører og revisor. Disse vil ofte ha bedre kapasitet til å bistå og gi råd utenfor høysesongen som strekker seg fra februar til juni. Jeg vil oppfordre til å ta kontakt med din kontaktperson hos oss og diskutere mulighetene for bruk av avvikende regnskapsår!

Selv om selvangivelsen er innsendt eller blir innsendt før sommerferien, så husk også å sende inn årsregnskapet til Regnskapsregisteret. Hvorfor ikke gjøre dette også innen sommerferien? Ta kontakt og vi hjelper deg!

Minner til slutt om vårt gratisseminar – Hvorfor eies av Private Equity?
Se vår hjemmeside for mer informasjon.

Neste nummer kommer i oktober, så jeg ønsker alle våre kunder og forbindelser en riktig god sommer!

Jan Møller
Managing Partner / Daglig leder
Grant Thornton Revisjon AS

Grant Thornton Informerer

Grant Thornton informerer

Utgitt i samarbeid med
DnR Kompetanse AS

Kontaktinformasjon Grant Thornton

Grant Thornton Revisjon AS
Jan Møller
Bogstadveien 30
N-0355 Oslo
Tlf. 22 20 04 00
Faks. 22 20 04 10
e-post: oslo@grant.thornton.no
www.grant.thornton.no

Kontaktinformasjon DnR Kompetanse

DnR Kompetanse AS
Postboks 2914 Solli
N-0230 Oslo
Tlf. 23 36 52 00
Faks. 23 36 52 02
forlag@revisorforeningen.no

Redaksjon

Redaktør Alf Asklund, tlf. 23 36 52 43
alf.asklund@revisorforeningen.no

Redaksjonsutvalg

Advokat Tom Larsen
Rådgiver Britt Torunn Hove
Rådgiver Børge Busvold
Rådgiver Camilla Brunfelt

Utgivelsesplan 2014

Nr. 1 - Tirsdag 4. mars
Nr. 2 - Fredag 6. juni
Nr. 3 - Fredag 3. oktober
Nr. 4 - Mandag 8. desember

Produksjon

07 Gruppen a.s.

www.grant.thornton.no

AKTUELLE DATOER

10. juni
Terminoppgave og betaling
av mva.

25. juni
Skatteoppgjøret – første pulje
er klar.

15. juli
Arbeidsgiveravgift og
skattetrekk – frist for levering
og betaling.

5. august
Klagefrist skatteoppgjøret
(første pulje).

6. august
Skatteoppgjøret – første pulje
for næringsdrivende er klar.

20. august
Restskatt 1. termin
(første pulje).

1. september
Terminoppgave og betaling
av mva.

15. september
Forskuddsskatt for personlige
skattytere.
Arbeidsgiveravgift og
skattetrekk – frist for levering
og betaling.

10. oktober
Terminoppgave og betaling
av mva.

15. oktober
Skatteoppgjøret – siste pulje
er klar.

Terminoppgave og betaling
av mva.

Skatteoppgjøret – første pulje er klar.

Arbeidsgiveravgift og skattetrekk – frist for levering og betaling.

Klagefrist skatteoppgjøret
(første pulje).

Skatteoppgjøret – første pulje
for næringsdrivende er klar.

Restskatt 1. termin
(første pulje).

Terminoppgave og betaling
av mya.

Forskuddsskatt for personlige skattytere.

Arbeidsgiveravgift og skattetrekk – frist for levering og betaling.

Terminoppgave og betaling
av mva.

Skatteoppgjøret – siste pulje er klar.

INNHold>02>2014

Slik klager du på ligningen
Side 4

Styrets arbeid og ansvar

Ved fisjon av selskap kan eiendom selges skattefritt
Side 13

A-ORDNINGEN:
**Felles rapportering til NAV,
Skatteetaten og Statistisk
sentralbyrå**
Side 15

**Sikring av mobil
og nettbrett**
Side 16

**Rettelser i aksjeloven
er vedtatt**

Side 17

Aktuelle satser
Side 18

LØNNER DET SEG?
Tidlig uttak fra folketrygden
 Side 20

Skattehjelpen
Side 24

Hvordan bør man finansiere et aksjeselskap?

Side 26

BEHANDLING AV MERVERDIAVGIFT:
Salg av bygg under oppføring
 Side 30

**Tap på fordringer
– skattemæssig behandling**
Side 33

Slik klager du på ligningen

FRISTEN FOR Å KLAGE PÅ LIGNINGEN er seks uker etter at du har mottatt skatteoppgjøret. Oversittes fristen, er det imidlertid fortsatt mulig å få endret ligningen. Vær klar over at søksmålsfristen er seks måneder etter at skatteoppgjøret er sendt skattyter.

Rådgiver skatt
Paal Braanaas,
Revisorforeningen

Selvangivelsen, ligningen og skatteoppgjøret

Selv om selvangivelsen er ferdig utfylt, er du likevel ansvarlig for innholdet og kan bli ilagt tilleggsskatt om ikke opplysningene er korrekte.

For de fleste lønnstakere, pensjonister og næringsdrivende er endelig skatteoppgjør tilgjengelig fra juni. Får du ikke oppgjøret da, sendes det ut fortløpende til oktober.

Selskaper omfattes ikke av ordningen med løpende skatteoppgjør og får oppgjør i oktober.

Frist for å klage på ligningen

Klage på ligningen må leveres innen seks uker etter at skatteoppgjøret er sendt skattyter. Klagen skal leveres til skattekontoret. Likevel er det slik at klagefristen tidligst utløper 10. august. Tidligere kunne klageretten falle bort om man hadde unnlatt å levere selv-

angivelsen, næringsoppgave mv., men denne bestemmelsen ble opphevet fra og med ligningen for 2011.

Blir selvangivelsen fraveket, skal du varsles om dette. Varsel kan for eksempel unnlates for endringer som utgjør kr 20 000 i brutto formue eller kr 1000 i brutto inntekt eller om det strykes en tilsvarende fradragspost som er strøket ved tidligere ligning. Om det ikke er varslet i et tilfelle der varslings skulle ha skjedd, er klagefristen tre uker fra skattyter ble klar over endringen, men fristen er uansett ikke mer enn tre år etter inntektsåret.

Når fristene er oversittet

Er fristene oversittet, kan du likevel klage. Den som treffer vedtak i saken, skal avgjøre hvilken betydning fristoversittelsen skal ha for klageretten. Ved vurderingen skal det legges vekt på spørsmålets betydning, skattyters forhold, sakens opplysning og den tiden som er gått. Skattekontoret fatter et vedtak som kan påklages til skatteklagenemnda.

Er det gått mer enn ett år siden ligningen ble lagt ut (dette er et senere tidspunkt enn skatteoppgjøret), kan klagen ikke tas opp til behandling som klagesak. Spørsmålet blir da om ligningen skal tas opp etter reglene om «endring uten klage». Det er opp til skattekontoret å vurdere og momentene er de samme som for klage innenfor ettårsfristen. Du underrettes da i brev form og har formelt sett ikke klagerett. Alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper tilsier imidlertid at Skattedirektoratet som overord-

net organ må ta stilling til en mulig klage.

Innholdet i klagen

Klagen med eventuelle vedlegg kan enkelt sendes inn i Altinn via RF-1117 for næringsdrivende og RF-1116 for lønnstakere og pensjonister. Klage må også kunne sendes som post eller e-post.

Ligningsloven oppstiller også krav til klagens innhold. Du må fremsette bestemte påstander og du må redegjøre for de forholdene påstandene bygger på. Alt som kan fremlegges for å sannsynliggjøre eller underbygge skattyters påstander, kan være relevant. Mangler ved innholdet kan bety at klagen avvises.

Hvem behandler klagen?

Skattekontoret behandler selvangivelsen og fastsetter ligningen. Skattekontoret behandler også klagen i første runde. Etter at vedtak er fattet, kan skattyter påklage vedtaket. Skatteklagenemnda fatter da endelig vedtak. Etter dette er du henvist til å ta ut stevning ved ordinært søksmål. Legg merke til at søksmålsfristen på seks måneder løper fra skatteoppgjøret eller endringsvedtak er sendt, selv om skattyter har klaget på ligningen.

Betaling av skattekravet

I forhold til betalingen av skattekravet, vil en klage ikke utsette fristen. For å unngå forsinkelsesrenter må kravet betales på opprinnelig forfallstidspunkt.

Om skattekravet ikke blir betalt, vil beløpet bli innkrevet av kemneren. Om ordinære klagemuligheter og søksmålsfrister er oversittet, vil tvangsgrunnlaget kunne bestrides.

Økonomisk styring og kontroll. Punktum.

KITTO REISO Foto: Monkey Business

Finale's programmer tar over der økonomisystemene stopper, og hjelper deg videre med årsregnskap, noteopplysninger, ligningsoppgaver, skatteberegning, avstemming, dokumentasjon, analyse- og nøkkeltallrapporter, prognoser, grafer, perioderapporter, konsernregnskap, avskrivninger, driftsmiddeloversikt, aksjeoversikt, kontantstrømoppstilling m.m. I tillegg valideres dataene automatisk mens du arbeider, slik at feilføringer avsløres umiddelbart. Gratis demoversjoner finner du hos www.finale.no.

Styrets arbeid og ansvar

FOR Å KUNNE GJØRE EN GOD JOBB er det viktig for alle styrer å bygge opp nødvendig kunnskap om styrearbeid og styrets rolle. Planlegging, struktur og dokumentasjon av arbeidet vil være grunnleggende for å kunne gjøre et godt styrearbeid. Det gjelder for alle aksjeselskaper, uavhengig av størrelse.

Statsautorisert
revisor
Elin Petersen,
rådgiver i Sticos

Hvert enkelt styremedlem må kjenne til de oppgaver og plikter som følger av styrevervet. En forsømmelse av disse kan få personlige konsekvenser.

Styrets ansvar

Aksjeloven definerer klart hva som er styrets ansvar. Styret har et forvaltningsansvar og et tilsynsansvar. Hovedformålet med å stifte et aksjeselskap er å gi aksjonærene økonomisk gevinst av sin investering. Dette vil være retningsgivende for styrets oppgaver og ansvar. En del av forvaltningsansvaret innebærer at styret må påse at selskapet har forsvarlig egenkapital og likviditet. Styret har en handleplikt hvis egenkapitalen ikke er forsvarlig.

Erstatningsansvaret er regulert i aksjelovens § 17-1. Her fremgår det klart at erstatningsansvaret ligger på det enkelte styremedlem. Det er ikke bare en dårlig jobb som vil kunne resultere i et erstatningsansvar. Også det å unnlate å gjøre jobben vil kunne gi samme resultat. Før man sier ja til et styreverv, må man derfor sette seg inn i regelverket og forstå hvilke plikter man har som en del av styret. Aktsomhetskravet er spesielt strengt på de områdene hvor aksjeloven presiserer styrets plikter og ansvar.

For å sikre at styret ivaretar sine oppgaver og sitt ansvar, anbefales det at styret lager en plan for styrearbeidet, f.eks. et årshjul som viser hvilke saker

som skal på agendaen. Hvert enkelt styremedlem vil også ha en egeninteresse i at styrebehandlings- og beslutningsprosessen blir godt dokumentert. Styreprotokollene er i denne sammenheng viktige dokumenter.

Styrets oppgaver

Forvaltningsansvaret

Ordet forvaltning betyr styring eller administrasjon. For et styre betyr forvaltningsansvaret at styret skal påse at selskapet når sine mål fastsatt i vedtekter eller besluttet i generalforsamling. Et av selskapets hovedformål vil være å gi eierne utbytte av sine investeringer. Styret må forvalte selskapet på en slik måte at dette målet blir ivaretatt. Aksjeloven definerer følgende oppgaver som en del av forvaltningen av selskapet. Styret skal:

- Sørge for forsvarlig organisering. Det betyr bl.a. å påse at det er klare ansvarslinjer, tilstrekkelige kontrollrutiner og at ansatte har faglig kompetanse til å utføre sine arbeidsoppgaver.
- Fastsette budsjetter og planer i nødvendig utstrekning. Det er altså opp til styret å vurdere hvor omfattende dette skal være.
- Holde seg orientert om selskapets økonomisk stilling. Daglig leder plikter å rapportere til styret minst hver fjerde måned, enten i møte eller skriftlig. Styret plikter å følge opp at de mottar tilstrekkelig rapportering.

- Påse at virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal altså ha et bevisst forhold til risikostyring og internkontroll.

I tillegg setter aksjeloven krav til at styret blant annet skal behandle saker som kapitalendringer, endring av vedtekter, fusjon, fusjon, fravelge revisjon, transaksjoner mellom selskap og aksjonær/ledelse. Her har styret en opplysningsplikt.

Tilsynsansvaret

Det er styret som har hovedansvaret for å ha tilsyn med daglig ledelse i virksomheten. På hvilken måte styret må følge daglig ledelse, er avhengig av omfanget av virksomheten. Selskap med klar organisasjonsstruktur og kontrollrutiner kan følges opp på annen måte enn f.eks. når det er få ansatte og mindre muligheter for å etablere en god internkontroll. Da krever det kanskje en tettere oppfølging mot ledelsen.

Det anbefales å utarbeide en instruks til daglig leder slik at det ikke er noen tvil om daglig leders ansvar og oppgaver.

Styrets sammensetning

Selskapet bestemmer selv antall styremedlemmer og varamedlemmer. Styret kan bestå av ett eller flere medlemmer. Aksjeloven gir ansatte rett til å velge styremedlemmer av og blant de ansatte hvis de er over 30 ansatte og selskapet ikke har bedriftsforsamling.

Vi finner spesialisten du trenger . . .

. . . innen økonomi, regnskap, lønn, kontor og administrative stillinger.

MIDLERTIDIGE STILLINGER
FASTE STILLINGER

*Gjennom snart 30 år har vi bemannet både offentlige og private virksomheter
Vår kompetanse bygger på grundighet og ærlighet i dialogen med våre kunder
Vi vektlegger kvalifikasjoner, miljø, kultur og personlige egenskaper.*

BJØRGFJELL
Bemannings

Løsninger som passer for deg

Ring oss på 23 23 91 91 eller gå inn på www.bjorgfjell.no

OSLO | DRAMMEN | TRONDHEIM

Når et styre skal velges, er det viktig å få en riktig sammensetning av kompetanse som er relevant for den virksomheten styret skal forvalte. Forskjellig erfaring og kompetanse vil være avgjørende for helheten i styrets arbeid, og vil være en forutsetning for et godt fungerende styre. Eksempler på relevant kompetanse kan være ledelse, strategi, markedsføring, økonomi, internkontroll og juss.

Dokumentasjon av styrets arbeid

Det kan aldri gjentas for ofte at styreprotokollen er et viktig dokument. Aksjeloven krever at det føres protokoll over styrebehandlingen og styrets leder er ansvarlig for at den blir ført.

Selv om beslutninger ikke blir protokollerte, vil de være gyldige, og det er realiteten i hver enkelt sak som skal legges til grunn. Protokollen med underliggende dokumentasjon vil likevel være av verdi for å dokumentere styrets arbeid.

I mindre selskaper med få ansatte og i selskaper der eiere er med i den daglige ledelse, kan det være lett å glemme at saker som behandles løpende, burde vært styrebehandlet og protokollert. Beslutninger tas løpende i daglig drift og gjerne muntlig. Et typisk eksempel på det er at det utarbeides resultatrapporter som blir gjennomgått i interne møter, men at dette ikke blir protokollert. Viser regnskapene svake resultater og det er risiko for den forsvarlige egenkapitalen og driften, vil det være vanskelig å dokumentere hva slags vurderinger styret og ledelsen har gjort i denne sammenheng. Hvis selskapet senere går konkurs, er det lite bevismateriale for boet. I et tenkt tilfelle vil styremedlemmer da kunne komme i ansvar overfor kreditorer som har lidt store tap.

Det oppfordres derfor til at alle styreledere utarbeider en god dokumentasjon av den jobben styret gjør, både via protokoll og underliggende dokumenter.

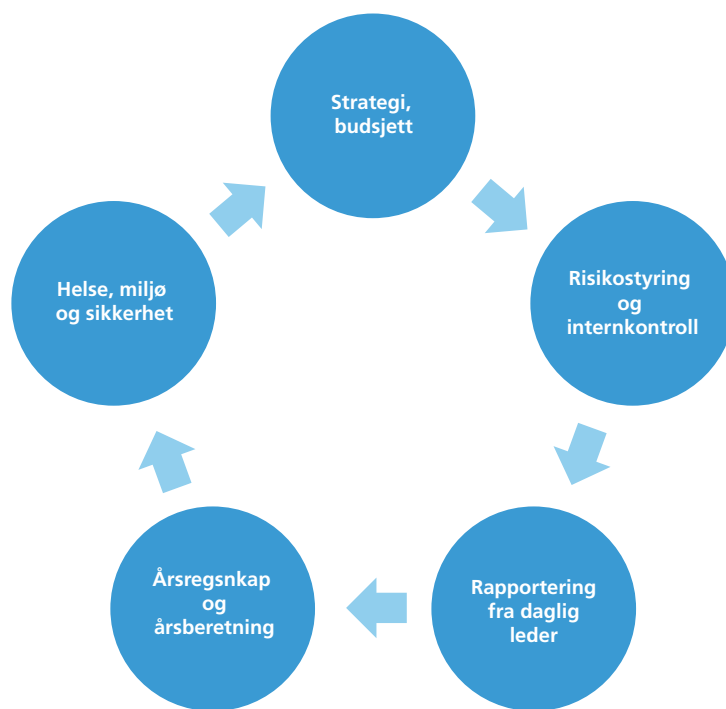
Plan for styrets arbeid

God planlegging og struktur effektiviserer jobben som skal gjøres. Det gjelder også ved gjennomføring av styrets arbeid. Det vil også sikre at alle saker blir behandlet.

Det anbefales at styret setter opp en plan for hvert år og gjerne tar utgangspunkt i et årshjul. Følgende illustrasjon er et eksempel på faste saker som styret bør ha til behandling i løpet av et år, uavhengig av størrelse. Mindre selskaper tenker kanskje at dette blir for omfattende for deres type virksomhet, men her er det viktig ikke å tenke for komplekst. Sakene bør på agendaen uansett, som følge av forvaltnings- og tilsynsansvaret styret har. Mindre selskaper vil selvfølgelig kunne redusere antallet styremøter gjennom året, da saksbehandlingen ofte ikke blir krevende for hver enkelt sak.

beslutninger bør være konkrete mål og planer. Både risikoanalyser og økonomiske måltall bør ligge til grunn for endelige beslutninger. For å kunne nå de målene som blir satt, er det viktig at ledelsens strategimål kommuniseres ut i organisasjonen og at det lages retningslinjer/måltall som skal gjøre det mulig å følge opp at man når målene. I denne sammenheng har styret en viktig rolle med å sikre at strategi ikke bare blir et tema i styrerommet. Konkrete mål og planer med jevnlig rapportering og oppfølging er viktig for å få strategiarbeidet til å lykkes.

Mange bruker fortsatt budsjetter som verktøy for å kunne følge opp sine mål på kortere og lengre sikt. Loven setter krav til at det utarbeides planer og budsjetter i nødvendig utstrekning. Styret kan altså gjøre en egen vurdering her. Hvorvidt dette er den mest

Eksempel på årshjul for styresaker.

Saker som bør på agendaen i styret i alle selskaper

Strategi, budsjetter

Beslutning om selskapets strategi og videre utvikling ligger innenfor styrets forvaltningsansvar. Grunnlaget for

effektive måten å måle på, må vurderes for hvert enkelt selskap. Her bør styret gjennomføre en kost/nytte-betraktning. Utarbeidelse og oppfølging av budsjetter vil ofte være ressurskrevende, og krever løpende justering ved større avvik. Et godt budsjett-

Ta bladet fra munnen

Det som slår meg mest med dere regnskapsførere er at dere kan så utrolig mye, men dere forteller det ikke.

Jeg har møtt mange regnskapsførere i løpet av mine år i bransjen og det er inntrykket jeg sitter igjen med. Mange bruker mye tid på å tilrettelegge og punche bilag, men egentlig burde dere brukt mer tid på å bistå ledelsen og diskutert hvordan de best kan drive og lede selskapet.

Hvorfor skal daglige ledere ringe til revisor eller advokat for å spørre om valg av selskapsformer og etablering av selskap? Hvorfor skal de ringe en personalkonsulent for å spørre om ansettelsesregler? Hvorfor ringe en finansieringskonsulent for å snakke om finansiering? De kunne jo ringt til deg, regnskapsføreren. Du er så kompetent på mange områder, og det må du vise kunden.

Når ringte du sist kunden din og gav et råd? Når ringte du sist og spurte hvordan det går med «businessen»? Når ringte du kunden og påpekte at privatuttaket ikke stod i stil med inntjeningen? Når ringte du kunden og gjorde han oppmerksom på at han har dårlige innkjøpspriser hos sine leverandører?

Du trenger ikke bruke mye tid på punching, det meste av dette kan automatiseres. De beste regnskapsførerne er de som i samarbeid med kunden kan tyde tallene for kunden. Fortell kunden hvilke forretningsmessige grep han eller hun bør gjøre, ut fra tallene. Vis kompetansen din og bli en viktig forretningsmessig støttespiller.

Ta bladet fra munnen.

Hilsen

Erlend Sogn

Administrerende direktør i Visma Software AS

FORVALTNINGSANSVARET: Styret skal påse at selskapet når de mål som er fastsatt i vedtekter eller besluttet i generalforsamling.

arbeid er et ressurskrevende arbeid i de fleste selskaper, og det legges ofte opp til månedlig rapportering av avvik. Kanskje vil prognoser med utgangspunkt i dagens tall være mer hensiktsmessige og mindre ressurskrevende?

Risikostyring og internkontroll

Dette temaet er like aktuelt for alle selskaper, også for de små. Temaet bør på styrets agenda minst én gang i året.

Risikostyring

Risikostyring handler ikke om å unngå all risiko. Enkelte ganger vil man velge å ta noe risiko for å ha større sannsynlighet for å kunne nå målene. Det er uansett viktig å kartlegge og gjennom

tiltak ha kontroll med eller redusere risikoene.

Ledelse og eiere er ofte veldig klare på hvilke risikoer selskapet deres har, og jobber med disse i daglig drift. Det som ofte mangler er å strukturere dette arbeidet, og å ha det på agendaen i styremøtene. Selskapets strategiske mål er utgangspunktet for kartlegging av risiko. Her kan nevnes mål og risiko innenfor marked, økonomi, finansiering, organisasjon samt eksterne forhold (for eksempel lovregler, korrupsjon). For styret vil det være viktig å lage en konkret arbeidsplan som setter mål og kartlegger risiko knyttet opp mot disse. Det må også konkretiseres

hvilke tiltak som må gjøres for å redusere utilsiktet risiko, hva må overvåkes, hvem og til hvilke tidspunkt det skal rapporteres til styret. Styret har et ansvar for at dette videreformidles ut i organisasjonen slik at det blir et effektivt verktøy som det jobbes aktivt med.

Analysen kan dokumenteres i en matrise som må tilpasses den enkelte virksomheten. Noen vil kunne ha behov for en analyse pr. virksomhetsområde, og utarbeider da flere matriser. Eksempel på områder som risikoen er knyttet opp mot, vil kunne variere, og må tilpasses. Dokumentet bør være et aktivt dokument som viser konkrete

RISIKOANALYSE	Marked	Finansiering	Økonomi	Organisasjon	Omverden
Målsetting					
Risikofaktorer					
Vurdering og prioritet					
Tiltak og gjennomføring					
Oppfølging					

Eksempel på matrise for kartlegging av risikoanalyse.

tiltak som må gjøres og hvordan disse skal følges opp av ledelsen og styret.

Internkontroll

I denne sammenheng vil et av hovedformålene med å etablere en god internkontroll være å sikre en fullstendig og riktig økonomisk rapportering. Den skal også redusere mulighetene for at det skal kunne begås misligheter. En riktig økonomisk rapportering er grunnleggende for at styret skal kunne forvalte selskapet på en god måte og nå de målene som selskap og eiere har satt. En god internkontroll vil også ta vare på selskapets verdier og forhindre at selskapet lider tap.

Et større selskap med mange ansatte vil lettere kunne etablere en god internkontroll gjennom god arbeidsdeling og klare rutiner. Mindre selskaper der gjerne eier er mer delaktig i daglig drift, vil kunne ha effektive ledelseskontroller som ivaretar internkontrollen. Det vil være ledelsen som er ansvarlig for at god internkontroll etableres og fungerer som forutsatt. Styret må følge opp ledelsen og ha en overordnet oppfølging og kontroll med at internkontrollen er tilfredsstillende og effektivt lagt opp og fungerer som forutsatt. Styret bør be ledelsen om å gi en statusrapport på det gjennom året og sette det på agendaen i styremøtene. I tillegg vil selskapets revisor kunne være en god samtalepartner på dette området.

Ledelsens holdninger er helt avgjørende for å kunne få en effektiv internkontroll i hele organisasjonen. Ledelsen må være tydelig på at de mener at dette er viktig arbeid. Det kan gjøres ved at ledelsen har fokus på internkontroll i det daglige og at den går foran som et godt eksempel. Igjen er det viktig å ha struktur på arbeidet. For å få en effektiv internkontroll er følgende viktig:

- Ledelsen setter internkontroll i fokus og er tydelig på at de mener det er viktig.
- Ledelsen går foran med gode holdninger.
- Ledelsen overvåker at rutiner følges som forutsatt.

- Det utarbeides gode rutinebeskrivelser som oppdateres ved endringer.
- At det finnes klare mål for kontrollarbeidet slik at den som utfører kontrollen forstår hvorfor det skal gjøres.
- Det bør være fokus på nøkkelkontroller innenfor f.eks. områdene salg, kjøp, lønn, lager, regnskap og IT. Hvis ikke, vil det være lett å drukne i detaljer som gjør at det blir meget ressurskrevende, formålet «forsvinner» og det vil ofte resultere i unødvendige/doble kontroller.

Vurdering av internkontrollen bør også inneholde en vurdering av mislighetsrisiko. I flere større mislighetssaker viser det seg at den som har begått misligheter ofte er en person som er gitt stor tillit i selskapet og er en del av ledelsen. Styret skal være bevisst på internkontrollen på alle nivå i selskapet. Hvis det er vanskelig å få en god arbeidsdeling, må styret være klar over svakhetene dette innebærer. Det bør f.eks. være en alminnelig regel at ingen i et selskap skal ha enefullmakt til bank. Hvis det er vanskelig å unngå, bør det etableres alternative kontroller.

Rapportering fra daglig leder

Daglig leder plikter å informere styret om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling minst hver fjerde måned. Loven setter ikke krav om at rapportering må skje i et møte, men det vil være å anbefale å ha rapporteringen fast på agendaen for styremøter

gjennom året. Styret plikter nemlig å påse at de får rapport fra daglig leder. Er rapporteringen fast på agendaen, slipper hvert enkelt styremedlem å følge opp at dette kravet blir overholdt og at det blir forsvarlig behandlet.

Styret må ha rapportering fra daglig leder gjennom året for å kunne ivareta sitt forvaltnings- og tilsynsansvar. Rapporteringen vil blant annet gi informasjon om resultatutviklingen, fortjeneste, kostnadsstyring, tap på fordringer, lagerstyring, forsvarlig egenkapital og likviditet. Analyse av regnskapet vil også kunne gi indikasjoner på bestemte og ubevisste feil. Styret bør være aktivt med å sette krav til rapporteringen for å ha riktig fokus. Styremøtet skal ikke være stedet der det f.eks. diskuteres detaljer rundt mindre kostnader. Dette vil ofte skje dersom styret ikke får en rapportering på det nivået som er riktig for dem og som er et effektivt verktøy i forvaltningen av selskapet. Eksempler på områder som styret bør ha fokus på er

- Utvikling i omsetning.
- Bruttofortjenesteanalyser bør deles opp i kunde- eller produktgrupper for å gi et bedre grunnlag for å kunne vurdere måloppnåelse og gi bedre grunnlag for forklaring av avvik.
- Varelagerets størrelse og omløpshastighet.

DAGLIG LEDER plikter å informere styret om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling minst hver fjerde måned.

- Kundefordringer – tapsrisiko, resultatførte tap, kredittvurderinger.
- Mengde og årsak til kreditnota til kunde.
- Analyse av gitte rabatter.
- Større avvik på kostnader (budsjettavvik eller prognoser, sammenligning mot tidligere år).
- Valutarisiko.
- Balanseposter. Forstå innhold og sammenheng i større poster og analysere endringer.
- Leverandørreskontroens innhold av debetsaldoer.
- Egenkapital og likviditet.

Forsvarlig egenkapital og likviditet

Et selskap skal til enhver tid ha forsvarlig egenkapital og likviditet, og styret har ansvar for å påse at kravet er ivarettatt. Styret har handleplikt hvis egenkapitalen er lavere enn forsvarlig. Hva som er forsvarlig egenkapital og likviditet, vil være avhengig av risiko og omfang av virksomheten. Styret bør derfor foreta beregninger som ligger til grunn for sin vurdering på dette punktet. Ved å ha økonomisk rapportering fra daglig leder på agendaen flere ganger i året, vil det være naturlig for styret å ta stilling til forsvarlighetskravet til egenkapitalen samtidig.

Årsregnskap og årsberetning

Styret skal signere årsregnskapet og årsberetningen og legge frem forslag til ordinær generalforsamling. Det er ikke lenger et krav om at det må behandles i et fysisk møte, men det må være en styrebehandling som må protokolleres.

Nummerert rapport fra revisor skal stiles til styret og bør behandles av styret samtidig.

Beslutning om utbytte

Før endringen i aksjeloven i 2013 var beslutningsgrunnlaget for utdeling av utbytte i praksis en mer teknisk beregning. Aksjeloven ga en tilnærmet «definisjon» av fri egenkapital. Det skal fortsatt gjøres en teknisk beregning, men styret har etter endringen fått et utvidet ansvar til å foreta en forsvarlighetsvurdering ved utdeling av aksjeutbytte.

Det stiller også større krav til de vurderingene og beregningene styret må ta.

Ved vurderingen av forsvarlig egenkapital og likviditet skal den reelle egenkapitalen legges til grunn. Eksempel på forhold som styret må ta stilling til i sin beregning, vil være om eiendeler er tilstrekkelig sikre (immaterielle eiendeler, utsatt skattefordel), mer-/mindre verdi i eiendeler, latente forpliktelser, garantier, investeringer, utvidelse av eller satsing på nye forretningsområder, forventet fremtidig resultatutvikling og svingninger i likviditet gjennom året.

Vurderingen bør dokumenteres. Revisor må foreta en etterkontroll av styrets vurderinger ved utbytteutdeling. For revisor vil det derfor også være viktig at det finnes en dokumentasjon. Eksempler på god dokumentasjon vil være perioderegnskap, budsjetter, likviditetsbudsjetter, verddivurderinger og redegjørelser. Med utgangspunkt i dette vil styret kunne konkludere så konkret som det er mulig i sin beregning.

Omfanget av dokumentasjonen vil selvfølgelig være avhengig av selskapets økonomiske situasjon. Et selskap som kan vise til god inntjening og resultater samt solid egenkapital, vil vanligvis ha en enklere jobb enn et selskap som går dårlig.

Andre aktuelle saker

Andre saker som vil være aktuelle å sette på agendaen i styremøter, vil være:

Helse, miljø og sikkerhet

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) sier at den som leder virksomheten, plikter å sørge for systematisk oppfølging av krav regelverket stiller til HMS i sin bedrift. Styret skal påse at internkontrollen er ivarettatt og bør sette temaet på sin agenda.

Andre saker

Kapitalendringer, fusjon, fisjon, omdanning, avtaler med aksjeeier, er saker som etter aksjeloven skal behandles av styret. Loven setter krav til saksbehandlingen i disse sakene. Vi går

ikke nærmere inn på dette i denne artikkelen.

Ikke krav til fysisk møte

Det er opp til styrets leder å bestemme hvordan en sak skal behandles. Er det like hensiktsmessig og forsvarlig å behandle saken skriftlig eller i telefonmøte, kan styrets leder velge det. Det kreves uansett at det varsles om styrebehandling og at det utarbeides et referat fra styremøtet.

Fullmakt til styret om å ta beslutninger

Generalforsamlingen kan for to år av gangen gi styret fullmakt til å beslutte kapitalforhøyelse innenfor en ramme ved kontantinnskudd, tingsinnskudd eller gjeldskonvertering.

Styret kan også få fullmakt til å beslutte utdeling av utbytte. Fullmakten gis i ordinær generalforsamling eller i perioden frem til neste ordinære generalforsamling.

Generalforsamlingens beslutning om styrefullmakt må meldes til Foretaksregisteret og kan ikke benyttes før den er registrert.

Oppsummering

Styret bør tegne en styreforsikring for å gi styremedlemmene en trygghet til å si ja til å ta et styreverv. Et styreverv vil for den enkelte være en utfordrende og interessant jobb. Samtidig er det viktig at alle er klar over det ansvaret de påtar seg og har en oversikt over de kravene som stilles til den enkelte.

Det er i denne artikkelen satt fokus på hvordan styret bør jobbe og hvilke saker de bør sette fokus på. Styret bør ha en årsplan og sette en struktur på styremøter som gjør at viktige saker blir behandlet og gir et grunnlag for at det tas gode beslutninger for å kunne nå målene som er satt. Og selvfølgelig bør styrearbeidet dokumenteres. Styreprotokoll med underliggende dokumentasjon vil være den beste måten å dokumentere på.

Ved fisjon av selskap kan eiendom selges skattefritt

DET HAR VÆRT EN VANLIG OPPFATNING at et aksjeselskap ikke kan selge et datterselskap med eiendom skattefritt etter reglene i fritaksmetoden dersom eiendommen først er fisjonert ut i et eget aksjeselskap etter at det er inngått salgavtale med kjøper. Høyesterett har snudd opp ned på denne oppfatningen.

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Saken gjaldt et oljeselskap som i juli 2004 ga salgoppdrag til en eiendomsmegler om å selge en større eiendom som oljeselskapet tidligere hadde brukt som kontor. Eiendommen ble solgt ved at aksjene i datterselskapet som eide eiendommen, ble solgt. Selskapet ble solgt for 176 millioner kroner i januar 2005 med overtakelse 1. mai samme år. Siden det også var andre eiendeler i selskapet enn eiendommen, ble det avtalt at selskapet skulle fisjoneres før aksjene ble overført. Etter fisjonen var eiendommen den eneste eiendelen i selskapet som ble solgt.

Skattemyndighetenes syn

Skattemyndighetene mente at aksjesalget ga grunnlag for ulovfestet gjennomskjæring ved at salget skulle omklassifiseres fra skattefritt salg av

aksjer i fritaksmetoden til skattepliktig eiendomssalg. Skattekontoret mente fisjonen representerte en illojal tilpasning for å omgjøre et skattepliktig eiendomssalg til et skattefritt aksjesalg. Det finnes uttalelser fra forarbeidene og flere bindende forhåndsuttalelser samt rettspraksis fra lavere rettsinstanser som gir støtte for et slikt syn. Men Høyesterett var altså av en annen oppfatning i en enstemmig dom som falt i mars 2014.

Høyesteretts syn

Høyesterett fant at motivet for fisjonen og det etterfølgende aksjesalget var å spare skatt. Et rent eiendomssalg ville gitt ca. 17,5 millioner kroner i skatt mens aksjesalget var skattefritt på grunn av fritaksmetoden. Dette er imidlertid ikke tilstrekkelig for gjennomskjæring. Virkningene

(skattefriheten) må i tillegg være i strid med skattereglenes formål.

Det er fullt akseptert av skattemyndighetene at en fast eiendom overføres ved en skattefri fisjon til et eget eiendomsselskap som bare eier denne eiendommen. Det er også akseptert at slike eiendomsselskaper selges skattefritt i fritaksmetoden. Derfor mente Høyesterett at denne fremgangsmåten ikke kunne være i strid med skattereglenes formål bare fordi fisjonen og aksjesalget skjer tilnærmet samtidig, slik skattemyndighetene tidligere har ment.

Høyesterett la også vekt på at lovgiver beviselig har vært klar over denne tilpasningsmuligheten, men likevel har valgt å ikke innføre regler som kan begrense tilpasningsmuligheten.

Agro Økonomi for AS - Regnskap, årsoppgjør, ligningsskjema og Brønnøysundrapport i ett og samme program

Markedets rimeligste løsning fra leverandør med 5000 kunder og 25 års erfaring.

agro.no

A-ORDNINGEN:

Felles rapportering

I DAG SENDER ARBEIDSGIVERNE til dels overlappende informasjon i fem ulike skjemaer med forskjellig hyppighet og frist til tre etater. Fra januar 2015 samles denne informasjonen i a-meldingen.

Kommunikasjonsrådgiver
Marianne Hella,
EDAG-prosjektet
i Skatteetaten

Alle arbeidsgivere og andre som utbetaler lønn/ytelser, må sette seg inn i endringene og forberede systemer og rutiner i god tid.

Elektronisk innsending for alle

De fleste lønssystemer vil lage en integrert løsning mot Altinn, slik at a-meldingen enkelt kan sendes direkte fra lønssystemet. Systemleverandørene kan gi mer informasjon om dette.

Virksomheter uten lønssystem kan registrere a-meldingen manuelt i Altinn. Dette er en løsning som er best tilpasset virksomheter med enkle arbeidsforhold og 1–5 ansatte. Den krever at man har riktig tilgang og rolle for å rapportere i Altinn, og det er noe virksomheten bør ha klart i god tid før a-meldingen skal sendes første gang.

Alternativt kan man få ekstern regnskapsfører til å rapportere, eller vurdere å anskaffe et lønssystem.

Hvem må forberede seg spesielt?

Større virksomheter kan ha nytte av å organisere et prosjekt for å sikre en god innføring. Ved å involvere nøkkelpersoner fra for eksempel IT, HR og lønn kan man kartlegge konsekvenser og planlegge forberedelser og innføring inn mot egne prosesser og årskalender.

Små virksomheter uten lønssystem trenger som nevnt å velge riktig måte å sende inn på – enten via lønssystem, ved hjelp av regnskapsfører eller ved manuell registrering i Altinn.

Alle virksomheter – både store og små – trenger å rydde opp i sine data og rutiner, og det kan gjerne gjøres i god tid.

Hvilke forberedelser må gjøres i 2014?

A-ordningen medfører mer orden og oversikt for lønnsfunksjonen, samt at man slipper den store arbeidsbelastningen ved årsslutt. Med årsslutt i tankene er det dessuten viktig å forberede a-ordningen i god tid før man nærmer seg 2015.

Erfaringene så langt viser behov for å rydde i dataene som ligger i lønssystemet, og tilpasning av interne rutiner og arbeidsfordeling. Her er noen eksempler:

Bruk riktig organisasjonsnummer

A-meldingen sendes inn fra den juridiske enheten, på overordnet organisasjonsnummer. Har man flere undervirksomheter, må de ansattes arbeidsforhold være knyttet til riktig og gyldig virksomhetsnummer. Denne strukturen må stemme overens med Enhetsregisteret.

Sett deg inn i nye beskrivelser

Lønns- og trekkodene utgår, og erstattes med nye beskrivelser av inntekt/ytelser, trekk og forskudd.

Sjekk at du har riktige data om ansatte

Ansettelsesforholdene skal registreres med forskjellige opplysninger. Alle de ansatte må være registrert med gyldig fødsels- eller D-nummer. Nytt for mange er yrkeskodene fra Statistisk sentralbyrå, som tidligere har vært brukt bare av de som sender inn lønnsstatistikk. Det er også nytt at permisjoner skal meldes inn som månedlig status.

Tilpass interne frister og rutiner

Noen ytelser som tidligere ble rapportert inn årlig på lønns- og trekkoppgavene, skal nå rapporteres inn månedlig. Den som skal rapportere, må også ha opplysninger om nyansettelser, endringer i arbeidsforhold, godkjenning av timelister og så videre tidsnok til fristen for a-meldingen. Dette stiller krav til interne rutiner.

Vurder arbeidsfordelingen

Mange har i dag delt arbeidet med rapportering mellom avdelinger, eller bruker ekstern lønssentral eller regnskapsfører på deler av rapporteringen. Her må man finne en praktisk løsning.

til NAV, Skatteetaten og Statistisk sentralbyrå

Gode erfaringer så langt

En rekke lønssystemleverandører og virksomheter har startet prøvedrift av a-ordningen og samler erfaring om nødvendige forberedelser.

DB Schenker er en av bedriftene som prøver ut a-ordningen allerede i år.
– Vi anser a-ordningen som en forenkling. Noe arbeid er det med forberedelsene, men du får så mye igjen for det i etterkant, sier lønningssjef Aksel Johannessen.

Hos DB Schenker har lønnsavdelingen blant annet samlet arbeidsoppgaver som tidligere var spredt på flere avdelinger, ryddet og rettet opp i lønssystemet og laget informasjonsskriv til ledere om hva de skal gjøre med endringer i arbeidsforhold.

– Vi ønsker å gjøre rapportering til offentlige etater enklere for arbeidsgiverne. Det er på tide at systemene våre snakker bedre sammen, og at vi tar i bruk de digitale mulighetene, sier prosjektleder for innføring av a-ordningen, Skatteetatens Karine Rikheim.
– Det å forenkle og samordne arbeidsgivernes dialog med det offentlige er fornuftig og samfunnsnyttig.

Felles og månedlig rapportering gir de samme opplysningene om arbeidsforhold og inntekt til alle tre etater. Det

A-meldingens innhold

A-meldingen inneholder opplysninger om hver enkelt virksomhet, alle ansatte og deres arbeidsforhold, forskuddstrekk, ytelser og lønn.

Månedlig rapportering

A-meldingen skal sendes månedlig. Fristen er den 5. i påfølgende måned, justert for helger og helligdager.

Kontantprinsippet

Rapporteringen av utbetalinger skjer etter kontantprinsippet. Det vil si at alle utbetalinger i en måned rapporteres inn senest den 5. i påfølgende måned, uavhengig av når de er opptjent.

Status på arbeidsforhold

I a-meldingen skal man hver måned bekrefte at arbeidsforholdet fortsatt gjelder, eller melde inn endringer som kortere arbeidstid, endring i lønn eller permisjon. Meldingen skal med andre ord inneholde status på alle arbeidsforhold, ikke bare endringer.

A-meldingen erstatter:

- lønns- og trekkoppgaver (RF-1015)
- terminoppgave for arbeidsgiveravgift og forskuddstrekk (RF-1037)
- årsoppgave for arbeidsgiveravgift/følgeskriv til lønns- og trekkoppgaver (RF-1025)
- melding til Aa-registeret (NAV 25-01.10)
- Oppgave til lønnsstatistikk (RA-0500)

betyr at grunnlaget for skatteberegning, beregning av ytelser fra NAV og viktige statistikker er i samsvar og basert på de nyeste dataene.

Hold deg orientert på altinn.no/a-ordningen!

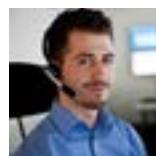
Her finner du veiledning, oversikt over gamle koder mot nye beskrivelser, nyhetsbrev og annen informasjon.

Karine Rikheim er prosjektleder for innføring av a-ordningen.

Sikring av mobil og nettbrett

MOBIL OG NETTBRETT BRUKES OFTE i jobbsammenheng og økt bruk av egne mobile enheter øker behovet for å ha fokus på sikkerhet. Din rolle som ansvarlig for jobbbdataene du tar med deg på ferie, er blitt ekstra viktig.

Andreas Karantzas,
avdelingsleder
Intility Servicedesk

Forholdsregler nødvendig

Den største trusselen ved økt bruk av mobile enheter, er den mengden data vi bærer med oss, og konsekvensen av å miste disse. De samme dataene som vi tidligere kun hadde på PC, har dagens løsninger tilgjengeliggjort på mobil og nettbrett. Om dataene kan anses som sensitive, må visse forholdsregler tas. Med BYOD, eller Bring Your Own Device, kan mange norske ansatte i dag velge hvilken smarttelefon de ønsker å bruke i jobbsammenheng. BYOD kompliserer bildet, og gir deg som IT-bruker ekstra ansvar.

Du er sikkerhetsansvarlig

En av de største sikkerhetsutfordringene er at man gjerne tenker at sikkerhet kun er ansvaret og oppgaven til de som har sikkerhet nevnt i egen stillingsbetegnelse. Slik er det ikke. En bedrifts sikkerhetskultur er ikke bedre enn den enkelte medarbeiders ivaretagelse av egen datasikkerhet. Sikkerhetskulturen kan altså bare forbedres gjennom å forstå at man selv har et ansvar.

Om bedriften har en IT-policy eller en Acceptable Use Policy (AUP), er det viktig å sette seg inn i og følge disse. Som privatperson har du sjelden full kontroll over hvor data lagres eller deles i de ulike applikasjonstjenestene, og det er en grunn til at bedriftsdata ikke nødvendigvis skal lagres eller deles samme sted som private data.

Bevissthet om eget ansvar gir god sikkerhetskultur

Privat er du altså din egen sikkerhets-sjef, og på jobb er du den viktigste bidragsyteren til hvor god sikkerhetskultur du har på din arbeidsplass. En bevissthet rundt denne problemstillingen og vår egen brukeratferd, er antageligvis der det er mest å hente innen sikring av mobile enheter. Moderne mobilplattformer har som oftest solide mekanismer for å beskytte data på enheten. Det hjelper imidlertid lite om vi som brukere ikke tar de enkleste forholdsregler.

Intilitys sikkerhetstips for mobil og nettbrett

1. Benytt passord/låsekode

- Med passord på mobil og nettbrett sikrer du at andre ikke får tilgang til innholdet.
- Intility anbefaler passord som en blanding av tall og bokstaver, men en firesifret kode eller mønsterpassord er bedre enn ingenting.
- Sett passordbeskyttelsen til å slås på automatisk etter noen minutter uten bruk, og når den slås på etter dvale.

2. 2-trinns bekreftelse øker sikkerheten

- Bruk 2-trinns bekreftelse (to-faktor autentisering) på alle tjenester hvor det er mulig.
- 2-trinns eller to faktor-autentisering gir et ekstra sikkerhetsnivå, ved at pålogging krever noe du vet (passordet) og noe du har

DE SAMME DATAENE vi tidligere kun hadde på PC, har dagens løsninger tilgjengeliggjort på mobil og nettbrett.

(f.eks. telefonen din ved SMS Passcode). Dette øker sikkerheten betydelig.

3. Sørg for fysisk kontroll

- Mobil og nettbrett er typisk med på reise, og bruker du dem i arbeidssammenheng, er det ekstra viktig å passe godt på dem.
- Ikke la mobil og nettbrett ligge i veska mens du går et annet sted. La dem heller ikke ligge fremme på bordet i et lokale med mange mennesker.

4. Utfør sikkerhetsoppdateringer

- Sørg for at du oppdaterer programmer så snart du får melding om at oppdateringer er tilgjengelige, slik at du er sikker på at dine programmer ikke har sikkerhetshull. Dette gjelder også for mobil og nettbrett!

5. Husk sikkerhetskopier

- Ta sikkerhetskopier av innholdet

på mobil og nettbrett, så unngår du å miste dataene.

- Sikkerhetskopier ved å koble mobil/nettbrett enten manuelt mot en ekstern harddisk eller automatisk mot nettskyen leverandøren tilbyr.

6. Bruk sikrede trådløse soner

- Hold deg i størst mulig grad til sikrede trådløse soner. Disse kjennetegnes ved at de krever passord.

7. Kryptering hvis mulig

- Der det er mulig og nødvendig for å sikre sensitive data, bør kryptering benyttes (Citrix krypterer datatrafikken). Da er du sikker på at dataene ikke kan snappes opp og misbrukes.

8. Automatisk sletting av data

- Du kan være uheldig og miste eller blir frastjålet mobil eller nettbrett. Da vil en innstilling

som gjør at alle data slettes ved X antall ukorrekte inntastinger av passord, sikre at sensitiv informasjon ikke havner i feil hender.

- Om mobil eller nettbrett er satt opp av din IT-avdeling, kan de som regel hjelpe deg med å sende en såkalt Kill Pill, slik at innholdet slettes hvis mobilen kobles til nettet. Med Office 2007 eller nyere Office-versjoner, kan du også utføre en Kill Pill selv fra webmail (Outlook Web Access, OWA).

9. Bruk et sporingsprogram

- Blir mobilen eller nettbrettet stjålet, vil også et sporingsprogram kunne hjelpe deg. Du vil kunne se hvor enheten er på et kart, låse den og slette innholdet over nettet.
- For Apple (iPad/iPhone) heter appen Find My iPhone, for Microsoft (Windows Phone) og Google (Android) kan du skru det på under innstillinger.

Rettelser i aksjeloven er vedtatt

Det oppsto enkelte utilsiktede virkninger ved endringen av aksjeloven i 2013. Det er derfor nå vedtatt rettelser som vil tre i kraft fra 1. juli 2014. Rettelsene får særlig betydning for beregningen av utbytte.

Hva som kan deles ut som utbytte

Kapitalnedsettelse med utbetaling

Det er den registrerte aksjekapitalen på beslutningstidspunktet som skal legges til grunn ved beregningen av utbyttegrunnlaget. For øvrig skal beregningen foretas på grunnlag av balansen i det sist godkjente årsregnskapet. Ved kapitalnedsettelse med utdeling til aksjeeierne etter årsskiftet, men før tidspunktet for beslutningen om utbytte, åpnet ordlyden tilsynelatende for et økt utbyttegrunnlag fordi man tok hensyn til den reduserte aksjekapitalen, men ikke til den tilsvarende reduksjonen på eiendelssiden som følge av utdelingen.

Dette er nå rettet ved at det klart fremgår av tredje ledd at man skal ta hensyn til kapitalnedsettelser.

Kapitalforhøyelse med tilførsel av nye midler

En tilsvarende problemstilling oppstår ved kapitalforhøyelser med nye midler (i motsetning til fondsemisjon). Her reduseres utbyttegrunnlaget selv om selskapet er tilført nye midler.

For dette tilfellet valgte departementet imidlertid ikke å rette, men henviser til bestemmelsen om utbytte basert på mellombalanse, jf. § 8-2a. Ved å velge en mellombalansedato som er senere enn datoen kapitalfor-

høyelsen er regnskapsført, får man tatt hensyn til økningen i netto eierdeler i beregningen.

Utbyttegrunnlaget og fradrag for egne aksjer

Bestemmelsen er endret for å unngå at det må gjøres dobbelt fradrag for egne aksjer ved beregning av utbyttegrunnen.

Øvrige endringer i aksjelovene

For omtale av de øvrige endringene vises det til departementets spesialmerknader til de enkelte bestemmelsene: Prop. 36 L (2013–2014) pkt. 3.16.

AKTUELLE SATSER > A JOUR PR. > 01.05.2014

AVGIFTSSATSER 2014

Arbeidsgiveravgift

	Ordinære næringer	Landbruk og fiske
Sone 1	14,1 %	14,1 %
Sone 1a	10,6 % / 14,1 % *	10,6 %
Sone 2	10,6 %	10,6 %
Sone 3	6,4 %	6,4 %
Sone 4	5,1 %	5,1 %
Sone 4a	7,9 %	5,1 %
Sone 5	0 %	0 %

* Inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgiften som ville følge av en sats på 14,1 % og den arbeidsgiveravgiften som ville følge av en sats på 10,6 % overstiger 450 000 for foretaket (kr 225 000 for foretak som driver veitransport), er satsen 10,6 %.

Etter det er satsen 14,1 %.

Sone for arbeidsgiveravgift fastsettes etter hvilken kommune selskapet driver virksomheten i, dvs. hvor foretaket, ev. underenheter av foretaket er registrert. For ambulerende virksomhet og virksomhet som driver arbeidsutleie, benyttes satser i den sonen hvor hoveddelen av arbeidet er utført.

Det er særregler for foretak som driver med bygging og reparasjoner av skip og produksjon av stålprodukter.

Merverdiavgift

Ordinært 25 %

Matvarer 15 %

Persontransport, romutleie, kringkastingstjenester, adgang til museer, fornyelsesparker og idrettsarrangementer 8 %

Avgift på arv og gaver

Arvinger som mottar arv fra dødsfall som inntrådte før 1. januar 2014, svarer arveavgift etter følgende satser:

	Barn, fosterbarn, stebarn, foreldre	Andre
Av de første 470 000	0 %	0 %
Av de neste 330 000	6 %	8 %
Av overskytende beløp	10 %	15 %

BETALINGSTERMINER – VIKTIGE DATOER

A = Terminoppgave og betaling av skattetrekk og arbeidsgiveravgift

M = Terminoppgave og betaling av MVA

F = Forskuddsskatt personlige skattytere (næringsdrivende)

E = Forskuddsskatt upersonlige skattytere, f.eks. AS

	A	M	F	E
1. termin	17.03.	10.04.	15.03.	15.02.
2. termin	15.05.	10.06.	15.05.	15.04.
3. termin	15.07.	01.09.	15.09.	
4. termin	15.09.	10.10.	15.11.	
5. termin	17.11.	10.12.		
6. termin	15.01.	10.02.		

GEBYRER TIL BRØNNØYSUNDREGISTRENE MV.

Forsinkelsesgebyrer ved innsending av årsregnskap

Første 8 uker	1R	kr	860 pr. uke
Neste 10 uker	2R	kr	1720 pr. uke
Neste 8 uker	3R	kr	2580 pr. uke

Forsinkelsesgebyr beregnes når regnskapet leveres etter 31. juli.

Ved elektronisk innsending via Altinn er fristen 31. august.

RENTESATSER

Forsinkelsesrente (morarente)

Fra 01.01. til 30.06.2014	9,50 % p.a.
Fra 01.07. til 31.12.2013	9,50 % p.a.

Rentetillegg og rentegodtgjørelse ved skatteoppgjøret

Rentesatsen er 1,08 % p.a. og er lik for både restskatt og tilgodebeløp. Ordinær rente ved skatteavregningen er ikke skattepliktig eller fradragsberettiget. For restskatt beregnes det rentetillegg fra 1. juli 2013 (fra 15. mars 2014 for upersonlige skattytere) til forfall 1. termin. For tilgodebeløp beregnes rente fra 1. juli 2013 (fra 15. mars 2014 for upersonlige skattytere) til skatteoppgjøret blir sendt. For tilleggsforskudd beregnes rente fra 31. mai 2014 til skatteoppgjøret blir sendt.

Renter etter vedtak om endringssak

Ved endringer i skatt og avgift etter endringssak beregnes det renter etter følgende satser:

	2013	2014
Renter ved økning av skatt og avgift	2,5 % p.a.	2,5 % p.a.
Rentegodtgjørelse ved nedsettelse av skatt og avgift	1,5 % p.a.	1,5 % p.a.

Rentesatser ved forsinket betaling av skatt/avgift:

Ved forsinket innbetaling av skatter og avgifter (betaling etter forfall) svares forsinkelsesrenter etter den ordinære satsen for forsinkelsesrenter.

Utgiftsgodtgjørelser 2014

Godtgjørelse til kost og overnatting

Innland

Dagsreiser uten overnatting:

Fra 5 til 9 timer: kr 200

Fra 9 til 12 timer: kr 310

Over 12 timer: kr 510

Måltidstrekk: påspandert lunsj kr 200, påspandert middag kr 250

Reiser med overnatting:

Over 12 timer: kr 690

For reiser som varer mer enn ett døgn, regnes 6 timer eller mer inn i det nye døgnet som et helt nytt døgn.

Måltidstrekk i godtgjørelsen: Frokost: kr 69 (10 %), lunsj kr 276 (40 %), middag kr 345 (50 %).

Natttillegg

Ulegitimert natttillegg ved overnatting: kr 420

Utland

I utlandet gjelder det egne satser for hvert land, www.regjeringen.no/kmd

Skattedirektoratets forskuddssatser for trekkfri kostgodtgjørelse

For arbeidstaker som bor på pensjonat eller hybel/brakke uten mulighet for å koke mat: kr 300

For arbeidstaker som bor på hybel/brakke der det er mulighet for å koke mat eller har overnattet privat: kr 195

Matpenger (fravær fra hjemmet minst 12 timer) kr 84

Bilgodtgjørelse

10 000 km kr 4,05 pr. km

Over 10 000 km kr 3,45 pr. km

Arbeidstakere i Tromsø gis et tillegg på kr 0,10 pr. km til satsene ovenfor.

Bruk av El-bil kr 4,20 pr. km

Tillegg pr. passasjer pr. km kr 1,00

Tillegg for tilhenger pr. km kr 1,00

Satsene gjelder også utenlands, men for kjøring i utlandet er satsen kr 4,05 uansett kjørelengde.

NATURALYTELSER

Bilbeskatning 2013 og 2014

Fordelen ved privat bruk av firmabil skal med i grunnlaget for beregning av forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift. Fordelen fastsettes til 30 % av bilens listepreis inntil kr 280 100 (kr 275 700 i 2013) og 20 % av overskytende listepreis.

Ved følgende forhold reduseres listepreisen til:

	Ordinær bil	El-bil
El-bil	–	50,00 %
Eldre bil enn tre år pr. 1. jan.	75,00 %	37,50 %
Yrkeskjøring over 40 000 km	75,00 %	50,00 %
Eldre bil og yrkeskjøring over 40 000 km	56,25 %	37,50 %

Ved firmabilordning i deler av inntektsåret fastsettes fordelens forholds- messig for antall hele og påbegynte måneder bilen har stått til disposisjon.

For biler der fordelens ikke står i forhold til listepreisen, fastsettes forde- len på forskuddsstadiet til kr 50 000 for 2014 (kr 49 000 for 2013).

Biler som faller utenfor standardreglene (i liten grad egnet for privat bruk).

	2013	2014
Arbeidsreise t.o.m. 4000 km, pr. km	3,30	3,35
Over 4000 km, pr. km.	1,50	1,50

Rentefordel ved rimelig lån hos arbeidsgiver

Rentefordelen settes til differansen mellom normrentesatsen og den faktisk betalte renten. Normrentesatsen offentliggjøres på Skattedirektoratets hjemmeside, www.skatteetaten.no. Mindre, kortsiktige lån beskattes ikke (lånebeløp på inntil 3/5 G = kr 51 147 pr. 01.05.2013 med tilbakebetalingstid høyst ett år).

Normrentesatser i	2013	2014
Januar og februar	2,25 %	2,25 %
Mars og april	2,25 %	2,75 %
Mai og juni	2,25 %	2,75 %
Juli og august	2,25 %	2,75 %
September og oktober	2,25 %	Fastsettes senere
November og desember	2,25 %	Fastsettes senere

SKJERMINGSRENTE

Skjermingsrente på lån til selskaper

	2013	2014	Optimal rente
Januar–februar	1,1 %	1,1 %	1,5 %
Mars–april	1,1 %	1,1 %	1,5 %
Mai–juni	1,1 %	1,1 %	1,5 %
Juli–august	1,1 %	Fastsettes senere	Fastsettes senere
September–oktober	1,1 %	Fastsettes senere	Fastsettes senere
November–desember	1,1 %	Fastsettes senere	Fastsettes senere

Renter på lån fra personer til selskaper er skattepliktig som alminnelig inntekt. Renter som overstiger skjermingsrenten, skattlegges én gang til som alminnelig inntekt. Skjermingsrenten fastsettes på forskudd for to og to måneder av gangen og offentliggjøres på Skatteetatens hjemmeside www.skatteetaten.no

Elektronisk kommunikasjon

Skattepliktig fordel ved arbeidsgivers dekning av utgifter til telefon og internett mv. settes til kr 4400 pr. år (367 pr. mnd.) uavhengig av antall kommunikasjonstjenester som dekkes. I tillegg kan det dekkes inntil kr 1000 pr. år skattefritt for fellesfakturerte varer og tilleggstjenester. Fordelen reduseres ikke selv om arbeidstakerne selv dekker kostnader til telefon mv.

FERIEPENGES

Etter ferieloven:	(4 uker og én dag)	Med 5 uker ferie
Personer under 60 år	10,2 %	12,0 %
Personer over 60 år m/inntekt inntil 6 G	12,5 %	14,3 %
For inntekt utover 6 G	10,2 %	12,0 %

GRUNNBELØP I FOLKETRYGDEN

Grunnbeløpet (1 G) pr. 01.05.2013 = kr 85 245
Gjennomsnittlig grunnbeløp for 2013 = kr 84 204
Grunnbeløpet reguleres pr. 01.05. Da fastsettes også gjennomsnittlig grunnbeløp for året.

GAVER I OG UTEFOR ANSETTELSESFORHOLD

Skattefrihet for mottaker	Verdi	Frdrag for giver
• Ansettelsestid 25, 40, 50 og 60 år	kr 8000	ja
• Gullklokke m/innskrif.	kr 12 000	ja
• Bedriften har bestått i 25 år eller antall år delelig med 25	kr 3000	ja
• Bedriften har bestått i 50 år eller antall år delelig med 50	kr 4500	ja
• Arb.taker gifter seg, går av med pensjon, slutter etter min. 10 år, eller fyller 50, 60, 70, 75 eller 80 år	kr 3000	ja
• Premie for forbedringsforslag	kr 2500	ja
• Andre gaver i arbeidsforhold	kr 1000	nei
• Erkjentlighetsgave utenfor arbeidsforhold	kr 500	ja

Ovennevnte gjelder kun for gaver i form av naturalia.

SKATTESATSER 2013 OG 2014

Aksjeselskaper	Inntektsskatt	2013	2014
Alminnelig inntekt (Nord-Troms og Finnmark 23,5 %)		28,0 %	27,0 %
Trygdeavgift lønnstakere		7,8 %	8,2 %
Trygdeavgift næringsinntekt innen fiske, fangst og barnepass i eget hjem		7,8 %	8,2 %
Trygdeavgift annen næringsinntekt		11,0 %	11,4 %
Trygdeavgift pensjonsinntekt samt, lønns- og næringsinntekt for personer under 17 eller over 69 år		4,7 %	5,1 %
Toppskatt		2013	2014
Innslagspunkt trinn 1, sats 9 % ¹⁾		509 600	527 400
Innslagspunkt trinn 2, sats 12 %		828 300	857 300

¹⁾ I Nord-Troms og Finnmark er satsen 7 %

Personfradrag	2013	2014
Klasse 1	47 150	48 800
Klasse 2	94 300	72 000

Formuesskatt	2013	2014
Innslagspunkt, sats 1 % (1,1 % i 2013)	870 000	1 000 000

Maksimalt skattefradrag for pensjonister	kr 30 300	kr 30 000
Nedtrapping 15,3 % fra	kr 170 750	kr 175 900
Nedtrapping 6,0 % fra	kr 259 800	kr 266 900
Særfradrag for uførhet	kr 32 000	kr 32 000
Særfradrag for enslige forsørgere pr. mnd.	kr 3 930	kr 4 067

MINSTEFRADRAG

Minstefradrag i lønn	2013	2014
Sats	40 %	43 %
Minimum	kr 31 800	kr 31 800
Maksimum	kr 81 300	kr 84 150

Minstefradrag i pensjonsinntekt	2013	2014
Sats	26 %	27 %
Minimum	kr 4 000	kr 4 000
Maksimum	kr 68 050	kr 70 400

AVSKRIVNINGER – DRIFTSMIDLER

Grp.	Gjenstand	2013	2014
A:	Kontormaskiner	30 %	30 %
B:	Ervrevet goodwill	20 %	20 %
C:	Vogntog, varebiler, lastebiler, busser, drosjebiler og kjøretøy for transport av funksjonshemmede	20 %	20 % (30 %) ²⁾
D:	Personbiler, traktorer, annet rullende maskineri og materiell, andre maskiner, redskap, instrumenter, inventar m.m.	20 %	20 %
E:	Skip, fartøyer, rigger m.m.	14 %	14 %
F:	Fly og helikopter	12 %	12 %
G:	Anlegg for overføring og distribusjon av elkraft og elektroteknisk utrustning	5 %	5 %
H:	Bygg og anlegg, hoteller, losjihus, bevertningssteder m.m.	4 % ³⁾	4 % ³⁾
I:	Forretningsbygg	2 %	2 %
J:	Fast teknisk installasjon i bygninger, herunder varmeanlegg, kjøle- og fryseanlegg, elektrisk anlegg, sanitæranlegg, heisanlegg o.l.	10 %	10 %

²⁾ 10 % startavskrivning for driftsmidler i saldogruppe d fra 2014.

³⁾ Bygg og anlegg med brukstid under 20 år kan avskrives med inntil 10 %.
Husdyrbygg i landbruket kan avskrives med inntil 6 %.

LØNNER DET SEG?

Tidlig uttak fra folketrygden

VELDIG MANGE KAN ETTER HVERT TA UT FULL PENSJON fra folketrygden allerede ved fylte 62 år og likevel være i full jobb. For de fleste lønner det seg å vente med å ta ut pensjonen.

Redaktør Alf Askland,
Revisorforeningen

Om det lønner seg å ta ut pensjon fra folketrygden tidlig, er blant annet avhengig av forventet levealder og helsetilstand, inntektsnivå, fremtidig lønnsvekst og rentenivå og nåværende og fremtidige regler som har å gjøre med pensjon og beskatning.

Som vi skal se nedenfor, vil det for de fleste lønne seg å vente med å ta ut pensjon, men med noen unntak. Unntaket gjelder først og fremst folk med en lav forventet levealder. Har forfedrene hatt en vond uvane med å forlate denne jammerdal på 67-årsdagen, så er det all grunn til å ta ut pensjonen så tidlig som mulig. Er du arvelig belastet med sykdommer som gjør at du kan regne med mange år på sykehjem, kan det også lønne seg å ta ut pensjon tidlig. Skattemessig vil det være mer gunstig for lavtlønnede å ta ut pensjon tidlig enn det er for personer med høyere lønn.

En slik konklusjon er basert på hva som økonomisk sett ser ut til å være mest gunstig ut i fra det som er rimelig å forvente, og det er naturligvis ikke noe i veien for å velge tidligpensjon av andre årsaker. At noen har opptjening etter ny eller gammel ordning (eller en kombinasjon av disse) har ingen betydning for konklusjonene i artikkelen.

Hvem kan ta ut tidligpensjon?

Fleksibel pensjonsalder gjør at alle som har tilstrekkelig med opptjente pensjonsrettigheter, kan starte med å ta ut alderspensjon fra fylte 62 år. Å ha til-

strekkelig med opptjente pensjonsrettigheter betyr at du, etter uttak av pensjon før fylte 67 år, fortsatt har igjen nok av de opptjente pensjonsrettighetene til at du ved fylte 67 år kan få utbetalt et minste pensjonsnivå (tidligere ble begrepet minstepensjon brukt). Minste pensjonsnivå er en garantert minste alderspensjonsytelse fra folketrygden.

Du kan med andre ord ikke «bruke» opp så mye pensjon i årene mellom 62–67 at du ikke har igjen nok opptjent pensjon til å finansiere det minste pensjonsnivået i årene fra og med du fyller 67 år. Dette gjelder gjerne personer som ikke har tilstrekkelig antall års opptjening eller ikke har hatt særlig høyt inntekt, for eksempel fordi de har jobbet deltid.

Selv om du ikke kan ta ut full pensjon før fylte 67 år, kan det imidlertid hende at du kan ta ut deler av pensjonen – 20, 40, 50, 60 eller 80 prosent. Dette kalles uttaksgrad.

Din pensjon på nav.no – pensjonsbeholdning

I nettjenesten Din pensjon på nav.no kan du gjøre beregninger for å se på hvilket tidspunkt og med hvilken grad du kan ta ut pensjon. Der kan du også se hva du har opptjent av pensjonsrettigheter pr. siste årsskifte.

Pensjonsopptjeningen uttrykkes som pensjonspoeng etter gammel ordning og som pensjonsbeholdning etter ny ordning. Etter gammel ordning er det

de 20 årene med høyest opptjening som avgjør hvor stor pensjonen din blir.

I pensjonsbeholdningen vises summen av opptjente rettigheter over livsløpet. Forenklet sagt bygger alle yrkesaktive opp sine pensjonsrettigheter hvert år etter ny ordning tilsvarende 18,1 prosent av pensjongivende inntekt opp til 7,1 G. Basert på grunnbeløpet pr. 1.5.2013 (85 245 kroner) betyr det at pensjonsbeholdningen siste år økte med inntil 18,1 prosent av 605 294 kroner, dvs. ca. 109 500 kroner. Ulønnet omsorgsarbeid, førstegangstjeneste eller mottak av dagpenger regnes også med på lik linje med lønnsinntekter.

På uttakstidspunktet gjøres pensjonsbeholdningen om til en årlig pensjon ved at den deles på et delingstall som er tilnærmet lik forventet antall år som pensjonist. Lever du kortere enn forventet antall år som pensjonist, får du utbetalt mindre enn pensjonsformuen, mens du får utbetalt mer enn pensjonsformuen dersom du lever lenger enn forventet.

Forventet levealder

Når det snakkes om forventet antall år som pensjonist, så gjelder dette gjennomsnittlig forventet levealder i hele befolkningen, kvinner og menn sett under ett og uten hensyn til sosioøkonomisk status. Siden menn i gjennomsnitt kan forventes å leve i kortere tid enn kvinner (rundt tre år omkring pensjonsalder), betyr det at menn – ut i fra disse tallene – ikke kan forvente å

VENT! Er du ikke arvelig belastet med svak helse og tidlig død, er det stor sannsynlighet for at du bør vente med å ta ut pensjon fra folketrygden.

få utbetalt mer enn noen og nitti prosent av pensjonsbeholdningen, mens kvinner kan forventes å få utbetalt mer enn forventet pensjonsbeholdning.

Grupper med lav sosial posisjon har høyere dødelighet enn grupper med høyere sosial posisjon. Personer i førstnevnte gruppering kan derfor også forvente å få utbetalt en mindre andel av pensjonsbeholdningen enn sistnevnte.

Forventet levealder – ikke så forventet likevel

Et viktig poeng er imidlertid at det som gjerne benevnes som forventet levealder er en fremskrivning basert på faktiske dødelighetstall i befolkningen for en tiårsperiode frem til årskullet fyller 60 år (endelig tall fastsettes ved fylte 61 år). Det er altså forventet levealder basert på at dødeligheten holder seg på dagens nivå. Statistisk Sentralbyrå (SSB) forventer imidlertid at levealderen vil øke

betydelig fremover. En prognose – kalt fremskrevet levealder – basert på SSBs prognoser, viser en levealder for menn som er i underkant av ett år høyere enn levealderen brukt ved beregningen av alderspensjonen, men kvinner kan regne med å leve mer enn fire år lenger enn det som blir lagt til grunn når pensjonen beregnes. Dette fremkommer i artikkelen «Når bør man ta ut alderspensjonen» av Ole Christian Lien (Arbeid og velferd nr. 1/2012).

Om disse fremskrivningene stemmer, betyr det at menn likevel kan forvente å få utbetalt omtrent det samme som pensjonsbeholdningen, mens kvinner som gruppe kan forvente å få utbetalt 15 – 20 % mer enn pensjonsbeholdningen.

Personer med lav forventet levealder

Ikke så veldig mye kan gjøres med forventet levealder – i hvert fall ikke når

man har kommet til pensjonsalder – men pensjonsutbetalingene går det an å gjøre noe mer med.

I utgangspunktet vil det være slik at personer med mye lavere forventet levealder enn gjennomsnittet vil kunne øke sin samlede forventede utbetaling ved å ta ut pensjon tidlig selv om de årlige utbetalingene blir mindre. (En person som tar ut pensjon i årene mellom 62 og 67 vil naturligvis motta mer enn en som dør på 67-årsdagen).

Tenk deg at forventet tid som pensjonist for befolkningen under ett er 17 år etter fylte 67 år. Den årlige pensjonen beregnes etter ny ordning ved å dele pensjonsbeholdningen på 17. Med en pensjonsbeholdning på for eksempel 3 910 000 gir det årlige utbetalinger (ujusterte) på 230 000 kroner. En person med en forventet gjenstående levealder på bare ti år ved fylte 67 år, altså lavere enn gjennom-

snittet på 17 år, kan øke sin forventede periode som pensjonist fra ti til elleve år ved å ta ut full pensjon ved fylte 66 år. Antall år han kan forvente å motta pensjon har da økt med ti prosent (fra ti til elleve år). Årlige utbetalinger beregnes nå ved å fordele pensjonsformuen på 18 år – som er forventet levealder i hele befolkningen for en 66 åring. Dette gir årlige utbetalinger på 217 222 – som er nedgang på 5,56 % fra 230 000.

I dette tilfellet lønner det seg å ta ut pensjonen tidligere fordi at økningen i forventet periode som pensjonist er større enn reduksjonen i den årlige pensjonen. Tilsvarende vil personer med høy forventet levealder kunne øke sin samlede forventede utbetaling ved å ta ut pensjonen sent. Dette fordi reduksjonen i antall år som alderspensjonist er prosentvis mindre enn økningen i den årlige pensjonen.

Uten å ha noe statistikk på dette vil vi vel anta at personer med lavere forventet levealder enn gjennomsnittet også har en generelt dårligere helse og derfor har større sannsynlighet for å tilbringe mer tid på sykehjem. Størstedelen av pensjonen vil da forsvinne som egenandel for sykehjemsoppholdet. Ved å starte uttak av pensjon på et tidlig tidspunkt vil pensjonen i siste delen av livet bli mindre – noe som også gjør at en mindre andel av de totale pensjonsutbetalingene forsvinner som egenandel.

Men det er altså før vi tar hensyn til årlig justering av pensjonsbeholdningen og skatt ...

Justering av avkastning på pensjonsbeholdningen

Etter gjeldende regler blir pensjonsrettighetene dine hvert år regulert med lønnsveksten i samfunnet mens du tjener opp pensjonen. Er lønnsveksten 3,5 prosent, øker også pensjonsbeholdningen din med 3,5 prosent. Dette i tillegg til den ordinære opptjeningen.

Fra det øyeblikket du starter med å ta ut full pensjon, blir reguleringen en annen. På uttakstidspunktet omgjøres

pensjonsbeholdningen til en årlig pensjon ved at beholdningen deles på et delingstall som er tilnærmet lik forventet antall år som pensjonist. Da reguleres pensjonen med lønnsveksten minus 0,75 prosent.

Det høres ikke ut som noen stor forskjell, men du mister ikke bare 0,75 prosent justering av pensjonen i ett enkelt år, men du vil i hvert eneste år som pensjonist få utbetalt mindre enn du ville ha fått dersom du ikke hadde tatt ut pensjon tidlig. (I praksis omkring 0,77 % mindre siden 0,75 % trekkes fra etter at den generelle lønnsveksten først er regnet inn).

Det er lettere å se denne effekten i den nye ordningen der vi kan ta utgangspunkt i en pensjonsbeholdning.

Har du f.eks. en pensjonsbeholdning på fire millioner kroner så vil en mindrejustering i et enkelt år på 0,75 % utgjøre hele 30 000 kroner.

Det trekker derfor i retning av at du bør vente med å ta ut pensjonen i det lengste.

Alternativ plassering lønner seg ikke

Ovenstående knuser også argumentet om at det kan lønne seg å ta ut pensjon tidlig for å plassere denne på en sparekonto eller å investere pengene på annet vis. Det er fordi at du hvert år bare mottar en liten andel av pensjonsbeholdningen som du kan plassere alternativt, men mister årlig avkastning (som forklart over) på hele pensjonsbeholdningen/årlige utbetalinger.

Et annet argument som taler mot å ta ut pensjonen tidlig for å plassere den alternativt, er at du må betale skatt på avkastningen på f.eks. bankinnskudd, mens pensjonsbeholdningen vokser skattefritt med lønnsveksten.

En fremtid der lønnsveksten er veldig lav samtidig som rentenivået er mye høyere enn i dag, vil gjøre det litt mer gunstig å ta ut pensjon tidlig og spare den.

Har du en eller flere fripoliser/pensjonskapitalbevis, kan det være et alternativ å starte utbetalingen av disse fra fylte 62 år i stedet for å ta ut alderspensjon fra folketrygden. På det viset vil i hvert fall ikke den årlige avkastningen på pensjonsbeholdningen hos folketrygden avkortes slik som tidligere beskrevet.

Gradert uttak

Du kan også ta ut gradert pensjon fra du er 62 år. Gradert uttak av alderspensjon betyr at du bare tar ut deler av pensjonen din, 20, 40, 50, 60 eller 80 prosent pensjon. Har du gradert uttak, vil den delen av pensjonen som du tar ut, bli regulert som annen pensjon under utbetaling. Det vil si at du for den delen du tar ut mister 0,75 prosent av den årlige reguleringen som pensjonsbeholdningen ellers ville ha fått. Den delen av pensjonsopptjeningen/pensjonsbeholdningen som du ikke tar ut, blir regulert med lønnsveksten.

Beskatningen gunstigst ved lav pensjon og lav annen inntekt

Dersom inntekt fra pensjon og annen inntekt samlet er lavere enn innslagspunktet for toppskatt (527 400 kroner i 2014), vil det rent skattemessig være lønnsomt å ta ut pensjonsinntekt før fylte 67 år. Dette fordi det gis et skattefradrag i inntektsskatt og trygdeavgift for pensjonister. Det maksimale skattefradraget er på 30 000 kroner i 2014. Den maksimale verdien av skattefradraget blir det samme som å ha et tilsvarende rentefradrag – altså 27 % av 30 000 kroner, som blir 8 100 kroner.

Venter du med å ta ut pensjon til du fyller 67 år, mister du disse skattefradragene i årene mellom 62 og 67.

Det maksimale skattefradraget i 2014 gis på pensjonsinntekter inntil 175 900 kroner. Har du høyere pensjonsinntekt enn dette, blir skattefradraget redusert med 15,3 prosent opp til en pensjonsinntekt på 266 900 kroner. Deretter reduseres fradraget med 6,0 prosent. Hele effekten av reduksjonen vil først være borte når

telefon representasjon lønn mat lån fravalg aksjer leasing ansettelses utbytte **praktiske veivisere** firmabil næringsseiendom KANTINE skatt oppsigelser pensjon generalforsamling revisjon ferie kurs konsernbidrag merverdiavgift diett

Millioner av aha-opplevelser gjennom 30 år

Sticos Oppslag - nå med praktiske veivisere

Sticos har gjort komplisert regelverk forståelig og tilgjengelig i 30 år. Dine problemstillinger innen regnskap, lønn og personal har vi svaret på. Fagsupport er inkludert dersom du trenger mer hjelp.

I Sticos Oppslag finner du praktiske veivisere som guider deg gjennom ulike arbeidsprosesser trinn for trinn. Vi viser deg i praksis hvordan du utfører oppgavene, og du får automatisk generert de dokumentene du trenger. Du guides gjennom prosesser som styrearbeid, ansettelse og oppfølging av nyansatte eller skattemessig behandling ved pendling fra utlandet. Slik gjør vi jobben lettere for deg. Igjen.

Se www.sticos.no eller ring 07356 for mer informasjon.

pensjonsinntekten er 534 850 kroner (som også er tilnærmet lik innslagspunktet for toppskatt).

Forholdet pensjon/annen inntekt teller

Når inntekt fra pensjon og annen inntekt samlet overstiger innslagspunktet for toppskatt, blir det skattemessig gradvis mindre lønnsomt å ta ut pensjon. Jo større andel av den totale inntekten som er pensjon – jo mindre gunstig skattemessig. Det vil for eksempel skattemessige være mindre gunstig om totale inntekter på 676 350 kroner er fordelt med 450 000 kroner i pensjon og 175 900 i arbeidsinntekt enn omvendt. Dette fordi pensjonsfradraget i det første tilfellet blir redusert til omkring 5000 kroner, mens hele fradraget på 30 000

kroner kan brukes fullt ut i det andre tilfellet. I begge tilfellene vil det skattemessig være gunstigere å redusere totale inntekter slik at de kommer under innslagspunktet for toppskatt.

Selv med relativt høy inntekt kan det skattemessige lønne seg å ta ut noe pensjon fra folketrygden for å benytte seg av skattefradraget i pensjonsinntekt. Det gjelder spesielt dem som har såpass gode private pensjonsordninger at de også som pensjonister vil betale toppskatt.

Størrelsen på skattefradraget blir imidlertid også redusert etter hvor stor del av alderspensjonen fra folketrygden du tar ut (pensjonsgrad). Er pensjonsgraden 40 prosent, blir også skattefradraget bare 40 prosent av maksimalt fradrag.

Men ...

Selv om det for mange vil være skattemessige gunstig å ta ut tidligpensjon, vil skattefordelen i veldig mange tilfeller ikke være større enn det man taper i avkastning på pensjonsbeholdningen ved tidliguttak.

Mindre skatt på all pensjon

Alle pensjonister betaler mindre skatt av pensjonsinntekt enn av lønnsinntekt. Trygdeavgiften på pensjonsinntekt er 5,1 prosent, mens den er 8,2 prosent på lønnsinntekt. Lønn og kapitalinntekt (for eksempel renteinntekt eller inntekt fra fast eiendom) skattelegges på vanlig måte som for lønnstakere. Minstefradraget for pensjonsinntekt samordnes med minstefradraget for lønnsinntekter for de som kombinerer lønn og pensjon.

Skattehjelpen

SKATTEHJELPEN ER EGNE ENHETER innenfor skatteetaten som arbeider opp mot vanskeligstilte skattytere. Hvert skattekontor opprettet en slik Skattehjelp fra og med 2008.

Advokat Tom Larsen,
Revisorforeningen

Når skatteetaten ikke får inn korrekte opplysninger om en skattyter, vil inntekt og formue bli fastsatt ved skjønn. I disse tilfellene vil det skjønnsmessige beløpet kunne bli høyere enn det som er skattyters faktiske inntekts- og formuesforhold.

Det kan være mange årsaker til at enkelte personer ikke er i stand til å levere de pålagte oppgavene, psykiske problemer, rusavhengighet og annet.

Skattehjelpen har ansvaret for å koordinere regionens innsats overfor skattytere som av ulike årsaker ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser og/eller ivareta sine rettigheter overfor skattemyndighetene.

Skattehjelpen skal arbeide både forebyggende og med vurdering av saker om endring av tidligere fastsetting eller helt eller delvis ettergivelse av skatte- eller avgiftskrav. Saker med skjønnsmessige fastsatte krav (manglende egendeklaring) prioriteres. Skattehjelpen kan vurdere alle typer saker innenfor gjeldende lover og retningslinjer, men har ikke vedtakskompetanse.

Det er viktig at det gripes fatt i disse sakene slik at personene det gjelder ikke kommer inn i en ond sirkel som de ikke ser en løsning på og som kan ende i en økonomisk ruin.

De som får tilbud om hjelp gjennom Skattehjelpen, får personlig oppfølging

og kontakt. Målet er, som skatteetaten selv skriver på sin hjemmeside, å finne løsninger innenfor regelverket som kan forbedre situasjonen og gjøre skattebetaleren i stand til å betale riktig skatt. Hver enkelt sak blir vurdert individuelt.

I 2013 avsluttet skattehjelpen 1062 saker. Omtrent halvparten av disse sakene resulterte i endret fastsetting eller at krav ble ettergitt.

Etter at Skattehjelpen ble opprettet, har skatteetaten fått henvendelser om denne typen saker fra blant annet enkeltskattytere, rådgivere, NAV og skatteoppkrevere. Ordningen med Skattehjelpen skal evalueres i 2014.

Norges mest spennende og nytenkende regnskapskonsern.

Vi gjør regnskapsbransjens kunder selvbetjente på lik linje med hva bankene har gjort for sine kunder

- Minst mulig tid på administrasjon og regnskap
- Kunden slipper å forholde seg til komplekse regnskapsrutiner
- Alt i en og samme pålogging

Ha regnskapet med deg i lommen

- Tilgang overalt; på toget, taxi, trikken, flyet, eller hjemme i sofaen
- Rapporter som til og med «mannen i gata» forstår
- Holder deg oppdatert på fordringer og manglende innbetalinger
- Du kan fikse tingene når som helst; 24/7

I dag er vi nesten 100 medarbeidere fordelt på Bergen, Os, Oslo, Lillestrøm, Kongsberg og Arendal.

Vi utvider stadig til nye steder.
Ta kontakt med Administrerende
Direktør, Eivind Norebø for
mer informasjon.
Tlf: 47 91 40 70.
Epost: en@bookkeeper.no

Sjekk også ut
'Økonomisjefen i
lommen'
på YouTube.

*God demo av App'en for deg som
skal forholde deg til et regnskap.*

Tallenes tale. Enklere.
Tlf: 02135
www.bookkeeper.no

BOOKKEEPER*
ditt lokale regnskapskontor

Hvordan bør man finansiere et aksjeselskap?

EN AKSJONÆR VIL VANLIGVIS IKKE FÅ FRADRAK for tap på lån og garantier til eget aksjeselskap og bør derfor unngå å gi lån til selskapet med mindre det er helt sikkert at det kan tilbakebetale lånet. Tilføres kapital i form av aksjekapital, kan aksjonæren med skattemessige virkning trekke fra eventuelt tap på innskuddet.

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Skal man drive virksomhet gjennom et aksjeselskap, setter ofte banken som vilkår for å gi lån til selskapet at også eieren selv skyter penger inn i selskapet. Det kan gjøres ved at eieren skyter inn aksjekapital eller ved at eieren gir lån til selskapet. Det kan også være at eieren må stille pant eller garanti for bankens lån til selskapet.

Det er også vanlig at aksjonæren må skyte inn penger underveis til selskapets ordinære drift. Det tar ofte lenger tid enn man hadde tenkt seg å få inntjening i selskapet, kostnadene viser seg å bli større enn forventet eller selskapet kan ha gått på en smell. Da må gjerne aksjonæren tre inn for å redde selskapet ved å betale regninger for selskapet eller ved å gi flere mindre lån som til sammen kan bli store beløp. Er det en risiko for at selskapet ikke får snudd utviklingen, bør man fra et skattemessig synspunkt få omgjort slike lån eller mellomregninger til aksjeinnskudd før det er for sent.

Skattereglene

Skattereglene for tap på aksjer og tap på lån eller garantier er helt forskjellige og gjør at man bør unngå å gi lån til selskapet med mindre det er helt sikkert at selskapet kan tilbakebetale lånet.

Det gis fradrag for tap på aksjer. Dette gjelder også for aksjer som er kommet til ved kapitalforhøyelser etter at selskapet er kommet ut å kjøre. Da vil ofte verdien på aksjene man mottar ved kapitalforhøyelsen i realiteten være

lavere enn verdien av innskuddet som aksjonæren gjør. Inngangsverdien på aksjene vil likevel være lik verdien av innskuddet og ikke verdien av aksjene.

Når det gjelder tap på lån og garantier til eget aksjeselskap, vil imidlertid ikke aksjonæren få fradrag for tap. Det er riktignok en regel i skatteloven som sier at man kan kreve fradrag for tap i virksomhet, men da kreves det for det første at aksjonæren driver egen personlig virksomhet og at lånet eller garantien har en særlig og nær tilknytning til denne virksomheten¹. Det er ikke tilstrekkelig at aksjeselskapet driver virksomhet. I praksis kan man som regel se bort fra denne fradragsmuligheten. Vi viser til egen artikkel i denne utgaven av bladet om fradrag for tap på fordringer.

En annen regel som kan gi rett til fradrag for tap på fordring, er dersom aksjonæren har gjort et skattepliktig salg til selskapet på kreditt. Det gis fradrag for tap på fordring dersom verdien av fordringen har vært skattepliktig inntekt for långiveren.² Dette gjelder også ved skattepliktige salg fra aksjonær til eget aksjeselskap.

Fordelen ved lån

Nå er det ikke slik at man i alle tilfeller bør unngå å gi lån til selskapet. Har selskapet god egenkapital og åpenbart vil være i stand til å tilbakebetale lånet, kan det være en fordel å gi et lån til

selskapet for å hjelpe selskapet gjennom en likviditetsknekk fremfor å gjennomføre en formell kapitalforhøyelse. Et lån trenger ikke å vedtas av generalforsamlingen og krever ikke at nye vedtekter med endret aksjekapital meldes til Foretaksregisteret. Det er tilstrekkelig med låneavtale. Et lån kan tilbakebetales til aksjonæren selv om selskapets egenkapital er så lav at selskapet ikke kan dele ut utbytte.

Hvis lånet er av en viss størrelse, kan låneopptaket ligge utenfor daglig leders myndighet slik at låneopptaket bør vedtas av styret.

Aksjonæren vil ha krav på renter på lån han har gitt til selskapet. Rentene er skattepliktig for aksjonæren og fradragsberettiget for selskapet. Vær klar over at hvis rentene er høyere enn den såkalte skjermingsrenten, vil denne delen av rentene være skattepliktig en gang til for aksjonæren.³ Reglene om ekstrabeskatning av renter på lån til selskaper ble innført for å få mest mulig lik beskatning enten aksjonæren

³ Skjermingsrenten fastsettes for to og to måneder av gangen og er for tiden (mars og april 2014) 1,1 %. Det er de faktiske renteinntektene minus 27 % skatt (23,5 % i Nord-Troms og Finnmark) som skal sammenholdes med skjermingsrenten ved beregningen av eventuell ekstraskatt. Den faktiske renten kan derfor være høyere enn skjermingsrenten uten at det blir ekstrabeskatning: Skjermingsrente/0,73 = optimal rente (skjermingsrente/0,765 i Nord-Troms og Finnmark). Optimal rente er dermed 1,5 % (1,44 % i Nord-Troms og Finnmark).

¹ Skatteloven § 6-2 annet ledd.

² Skatteloven § 9-4 jf. § 9-3 første ledd første ledd c nr. 3.

UNNGÅ Å GI LÅN: Skattereglene gjør at du som aksjonær bør unngå å gi lån til selskapet med mindre det er helt sikkert at selskapet kan tilbakebetale lånet.

finansierer selskapet med aksjekapital (aksjeutbytte) eller lån (renter).

Konvertering av lån

Lån til selskapet kan omgjøres (konverteres) til aksjeinnskudd. Dette vedtas av generalforsamlingen som en kapitalforhøyelse med tingsinnskudd etter reglene i aksjeloven § 10-2. Det er noe mer omstendelig å gjennomføre en kapitalforhøyelse ved tingsinnskudd enn å gjennomføre kapitalforhøyelsen ved kontantinnskudd. Bl.a. må revisor avgi en bekreftelse til generalforsamlingen som også skal vedlegges meldingen til Foretaksregisteret. Dette gjelder også for selskaper som har valgt bort revisjon av årsregnskapet.

Kapitalforhøyelsen kan skje enten ved å utstede nye aksjer eller ved å øke pålydende beløp på eksisterende aksjer. Det er ikke særskilte regler for hvor mye aksjekapitalen skal forhøyes med. Det er ikke noe i veien for å forhøye aksjekapitalen med et lavt beløp og la resten av innskuddet være overkurs. Er det flere aksjonærer i selskapet og bare én av aksjonærene konverterer en fordring, bør man imidlertid passe på at denne aksjonæren får et riktig antall nye aksjer i selskapet i forhold til innskuddet han gjør. Overkurs kan senere tilbakebetales som utbytte, men dette vil være skattefritt i den grad det dreier seg om tilbakebetaling av innbetalt overkurs.

Inngangsverdien på aksjer som er kommet til ved konvertering av en fordring, settes til verdien av fordringen på konverteringstidspunktet. Er fordringen verdiløs, skal inngangsverdien på aksjene derfor settes til null.

Det er mange eksempler på tilfeller der aksjonæren først konverterer fordringen når han ser at selskapet er på vei til skifteretten. Da er det for sent. Hadde aksjonæren derimot opprinnelig gjort et kontant aksjeinnskudd i stedet for å gi lån til selskapet, hadde aksjonæren hatt rett til fradrag for tapet som aksjetap. Et godt råd er å gjøre konverteringen så tidlig som mulig, altså før selskapet får betalingsproblemer.

Innskudd av ny aksjekapital

I og med at det bare unntaksvis gis fradrag for tap på fordring som aksjonær har på selskapet, vil man som regel heller anbefale å skyte inn aksjekapital/overkurs enn å gi lån til selskapet dersom selskapet trenger ytterligere finansiering. Kapitalforhøyelse vedtas av generalforsamlingen og meldes til Foretaksregisteret (endrede vedtekter). Ved innskudd av kontanter kan banken eller en annen finansinstitusjon avgi bekreftelse om at innskuddet er mottatt av selskapet. Ved innskudd av ting, herunder konvertering av en fordring, er det kun revisor som avgir en slik bekreftelse.

Ulempen med å skyte inn ny aksjekapital er at det kan være ganske omstendelig å få pengene ut igjen. Tilbakebetaling av aksjekapital må vedtas av generalforsamlingen som kapitalnedsettelse og det må utstedes et kreditorvarsel av Foretaksregisteret. Først etter utløpet av kreditorfristen (seks uker) kan styret og revisor sende ny bekreftelse til Foretaksregistret om at forholdet til kreditorene ikke er til hinder for kapitalnedsettelsen. Først etter at denne bekreftelsen er registrert, kan selskapet utbetale pengene.

For å forenkle prosessen ved tilbakebetaling kan det være fornuftig å gjennomføre kapitalforhøyelsen med et lite beløp som aksjekapital og resten (stort beløp) som overkurs. Tilbakebetaling av overkurs skjer som utdeling av utbytte. Også utdeling av utbytte krever vedtak i generalforsamlingen, men det er ikke nødvendig med kreditorvarsel og å endre vedtektene. De beløpsmessige grensene for utbytte gjelder også ved tilbakebetaling av overkurs.⁴

Uformelle aksjonærinnskudd

Det skjer at en aksjonær gjør innskudd i selskapet uten at dette er formalisert verken som lån med lånevtales eller som aksjekapital/overkurs. Dette kalles ofte for et uformelt aksjonærinnskudd.

Aksjonæren har ikke krav på å få tilbakebetalt et uformelt aksjonært innskudd og skjer det en slik tilbakebetaling, blir dette behandlet som skattepliktig utbytte for aksjonæren. Det gis ikke inngangsverdi på slike uformelle innskudd.

Dersom innskuddet ikke består av penger, men av f.eks. aksjer i andre selskaper eller andre ting, regnes dette som en skattepliktig realisasjon av tingen. Forutsetningen for skatteplikt er at en ordinær realisasjon til markedsverdi ville vært skattepliktig. Overfører aksjonæren f.eks. en privatbil til selskapet, vil det ikke bli skatteplikt på overføringen siden et ordinært salg ville vært skattefritt.⁵

Aksjonæren vil altså bli beskattet for verdistigningen, men uten å få oppjus-

⁴ Se aksjeloven §8-1.

⁵ Skatteloven § 9-3 første ledd bokstav a.

tert inngangsverdien på aksjene i selskapet som har mottatt innskuddet. Vi fraråder derfor slike uformelle aksjonærinnskudd. Som illustrasjon på hvor ugunstig slike uformelle aksjonærinnskudd kan slå ut, kan vi nevne en bindende forhåndsuttalelse fra 2013⁶ som gjaldt en aksjonær som overførte tegningsrettigheter vederlagsfritt til sitt heleide aksjeselskap i 2009. Skattekontoret kom til at tegningsrettighetene var verdt to millioner kroner og skattla aksjonæren for dette beløpet. Skattyter ba deretter om en bekreftelse fra Skattedirektoratet om at han da kunne ta ut et tilsvarende beløp fra selskapet skattefritt siden han allerede var skattlagt for beløpet. Skattedirektoratet sto imidlertid fast på at aksjonærinnskudd som ikke tilfredsstiller de formelle krav til innskudd, ikke gir rett til økt inngangsverdi. Dette gjaldt selv om aksjonæren ble beskattet ved overføringen av tegningsrettighetene.

6 BFU nr. 12/13

Garanti for selskapets gjeld

Ofte krever banken at aksjonæren stiller personlig garanti for at banken vil gi lån til selskapet, f.eks. ved at banken får pant i aksjonærens bolig. Dette bør man unngå så langt mulig. Å få fradrag for tap på en slik garanti som tap i virksomhet er, om mulig, enda vanskeligere enn å få fradrag for tap på lån til selskapet.

Da kan det kanskje være bedre at aksjonæren selv tar opp lån i banken med pant i boligen og skyter inn det lånte beløpet i selskapet ved en kapitalforhøyelse.

Et interessant tilfelle som gjaldt tap på en garanti, var oppe i en tingrettsdom fra 2008.⁷ I et selskap med stor ubalanse hadde banken pant i aksjonærens eiendom på i alt kr 940 000 for lån og garantier som banken hadde gitt

7 Trondenes tingrett 14. mars 2008, Utv. 2008 side 1049.

til selskapet. Tre måneder før selskapet gikk konkurs inngikk aksjonæren og banken en avtale om at banken skulle slette pantet mot at aksjonæren betalte inn kr 400 000 ved en kapitalforhøyelse i selskapet. Bankene fikk dermed delvis dekning for sitt krav. Skattekontoret nektet fradrag for tapet på kr 400 000 som var inngangsverdien på de nye aksjene da de mente at inngangsverdien på disse aksjene var null. Retten var ikke enig i at inngangsverdien ved konstantinnskudd skulle settes til kr null, men mente likevel at skattyter ikke hadde rett til fradrag for tapet med hjemmel i den ulovfestede gjennomskjæringsregelen. Aksjonæren var klar over sannsynligheten for at selskapet ville gå konkurs og aksjeinnskuddet på kr 400 000 ble gjort for å fri aksjonæren fra garantiansvaret og samtidig få skattemessig inngangsverdi på aksjene.

SISTE NYTT

Est. 2002 • 2014

Regnskapsfører opp i skyene

- Jeg må følge med i tiden, og endelig fant jeg et 100 % webbasert system med full sikkerhet for mine klienter. Hverdagen har blitt mye enklere og rollefordelingen mellom meg og mine klienter er svært effektiv, sier nok en fornøyd Tripletex kunde.

Les mer og
prøv gratis på
tripletex.no

Tripletex er et komplett økonomisystem med en mengde automatiserte og tidsbesparende løsninger. Tripletex er 100 % nettskybasert, så du kan jobbe hvor du vil.

Tripletex – økonomisystemet som tar deg inn i fremtiden.

tripletex

Styreplan

Enklere og profesjonelt
styrearbeid

PC

Mobil

Nettbrett

BankID

App

Styreverktøyet Styreplan

-kvalitetssikrer og forenkler
styrearbeidet!

Les mer på www.styreplan.no

Salg av bygg under oppføring

NÅR EIENDOM SOM ER UNDER OPPFØRING, selges eller på annen måte overdras, må selger betale tilbake fradragsført merverdiavgift dersom ikke kjøper overtar selgers forpliktelse.

Rådgiver merverdiavgift
Camilla Brunfelt,
Revisorforeningen

Merverdiavgift når eiendom oppføres til avgiftspliktig bruk

En virksomhet som oppfører eiendom for å bruke eiendommen i egen avgiftspliktig virksomhet, har fradragsrett for merverdiavgiften. Hvis virksomheten senere omsetter eiendommen eller omdisponerer den til bruk som ikke gir fradragsrett, må virksomheten betale tilbake merverdiavgift.

Virksomhetens plikt til å betale tilbake merverdiavgift følger av reglene om justering. Ved salg av fast eiendom anses anskaffelsene for å gå over til bruk som ikke gir fradragsrett. Skjer salget innenfor justeringsperioden på ti år, må selger betale tilbake en andel av den fradragsførte merverdiavgiften.

Justeringsreglene åpner for at selger kan overdra sin plikt til å betale tilbake merverdiavgift til kjøper av eiendommen. Overdragelse av justeringsplikt forutsetter at kjøper har fradragsrett og at det er inngått en formelt sett riktig avtale om overdragelse av justeringsplikt.

Fast eiendom som selges før fullføring, er ikke omfattet av reglene om justering. Justeringsreglene trådte i kraft 1.1.2008 og gjelder for fast eiendom som er oppført, påbygd eller ombygget etter 1.1.2008. Men for at eiendommen skal være omfattet, må byggetaket være fullført. De ovennevnte

reglene om justering av merverdiavgift gjelder derfor ikke ved salg av eiendom som er under oppføring.

Merverdiavgift når eiendom selges eller omdisponeres før fullføring

Når eiendom som er under oppføring, selges eller på annen måte overdras, må selger som utgangspunkt betale tilbake fradragsført merverdiavgift. Plikt til å betale tilbake fradragsført merverdiavgift oppstår også dersom virksomheten omdisponerer eiendommen til bruk som ikke gir fradragsrett. Tilbakeføringsplikten følger av merverdiavgiftsloven § 9-7.

Ved salg eller annen overdragelse før fullføring kan imidlertid selger unnlate å betale tilbake merverdiavgift i den grad tilbakeføringsplikten overdras til kjøper av eiendommen. Det er altså en tilsvarende adgang til å overdra tilbakeføringsplikt som det er til å overdra justeringsplikt.

For kjøper vil en overtakelse av selgers tilbakeføringsplikt innebære at kjøper må betale tilbake merverdiavgift i den grad kjøper omdisponerer eiendom til ikke-fradragsberettiget formål eller overdrar eiendommen før den er fullført.

For overdragelse av tilbakeføringsplikt gjelder de samme vilkårene som for overdragelse av justeringsplikt. Det er

også stilt samme krav til registrering og dokumentasjon.

Når oppstår tilbakeføringsplikten

Tilbakeføringsplikten oppstår når en eiendom under oppføring omdisponeres til ikke fradragsberettiget formål, og ved alle former for overdragelse av fast eiendom. Ved overdragelsen skifter eiendommen eier fra ett subjekt til et annet. Dette kan skje ved ordinært salg eller ved at eiendommen overdras vederlagsfritt. Også tvangssalg og det at utbygger går konkurs medfører tilbakeføringsplikt. Eiendomsprosjekter som overdras i forbindelse med fusjoner og fusjoner og eiendom som overdras i forbindelse med omdanninger av selskap, er også omfattet.

Tilsvarende som ved justering av merverdiavgift, vil det at et bygg som er under oppføring brenner eller rives ned ikke være en hendelse som utløser tilbakeføringsplikt.

Overføre tilbakeføringsplikt ved avtale

For at tilbakeføringsplikten skal være overført til den som overtar eiendommen, må det inngås en avtale om overdragelse av tilbakeføringsplikt. Har virksomheten inngått en slik avtale, er virksomheten ikke lenger forpliktet til å betale tilbake merverdiavgift. Denneplikten er overført til den nye eieren av eiendommen.

AKELIUS ARENA

TILBY DINE KUNDER EN **AHA**-OPPLEVELSE!

Med nye **Akelius Arena** kan du gi klientene dine en ekte aha-opplevelse – og samtidig enda bedre rådgivning. Akelius Arena er en webtjeneste som bearbeider data fra Årsavslutning (inkl. transaksjoner fra bokføringen) til en gjennomtenkt og lettfattelig grafisk presentasjon.

- tilgjengelig når som helst fra hver datamaskin som har tilgang til internett
- enkelt for kunden å følge utviklingen løpende
- gjør dine kunder mer interessert i bokføringen
- gjør samarbeidet med dine kunder dypere.
- gjør det lettere å selge mere gode rådgivningstjenester

Vi anbefaler varmt at du bestiller et gratis prøveabonnement allerede i dag!

Akelius' Verden – **vi står bak deg.**

www.akelius.no

Akelius

a Wolters Kluwer business

Vilkår for overføring av tilbakeføringsplikt

Det er de samme vilkårene som gjelder ved overføring av tilbakeføringsplikt som ved overføring av justeringsplikt. Dette betyr at kjøper må være eller bli et registrert avgiftssubjekt senest i samme termin som overdragelsen finner sted. Det må antas at dette vil bli tolket like strengt her som ved overdragelse av justeringsplikt slik at registrering i terminen etter ikke vil være tidsnok.

I tillegg må kjøperen ha fradragrett for merverdiavgift. Har kjøper mindre fradragrett enn det overdrager hadde, kan kjøper bare overta den delen av overdragers tilbakeføringsplikt som tilsvarer

mottakerens fradragrett. Den resterende delen må innbetales av selger.

Vi kan tenke oss at kjøper bare ønsker å benytte deler av eiendommen i avgiftsregistrert virksomhet, resten tenker han å omdisponere til boligformål. For den andelen som gjelder boligformål, vil han ikke kunne overta tilbakeføringsplikten. Merverdiavgift på denne delen må dermed betales tilbake av selger.

Overdragelse til «hjelpeselskap»

Fra 31. mars 2014 er det gjennomført en endring som gjør at det vil være mulig å overdra både justeringsplikt og tilbakeføringsplikt til en mottaker også når eiendommen midlertidig har vært i eie i et selskap som ikke har vært registrert. Dette vil typisk være aktuelt ved overdragelse av eiendomsprosjekter via såkalte hjelpeselskap ved fisjon. Vilkåret er at den endelige mottakeren er eller blir et registrert avgiftssubjekt senest i samme termin som overdragelsen finner sted, og at midlertidig eier ikke har tatt eiendommen i bruk.

Krav om avtale

I tillegg er det som ved overdragelse av justeringsplikt et absolutt krav om at kjøper har samtykket i overføringen. Tilbakeføringsavtalen må være underskrevet av begge parter innen oppgavefristen for den terminen overføringen finner sted. Avtalen kan ikke inngås senere.

Partene må ha tatt særskilt stilling til overføring av tilbakeføringsplikt, derav krav om avtale.

Generelle passuser i fusjons- og fisjonsplaner om overdragelse av rettigheter og forpliktelser fra det

overdragende til det overtakende selskapet vil normalt ikke tilfredsstille disse kravene.

TILBAKEFØRINGSPLIKTEN: Ved salg av eiendom før fullføring kan selger unnlate å betale tilbake merverdiavgift i den grad tilbakeføringsplikten overdras til kjøper av eiendommen.

Klagenemnda har lagt til grunn at det kreves at det inngås en separat avtale ved overdragelse av justeringsplikt. Det må antas at det også ved avtale om overdragelse av tilbakeføringsplikt kreves en separat avtale, slik at det ikke vil være nok om dette tas med som en del av en kjøpsavtale.

Registrering og dokumentasjon

Det er stilt tilsvarende krav til registrering og dokumentasjon ved overføring av tilbakeføringsplikt som ved overføring av justeringsplikt.

En overføring av tilbakeføringsplikt skal dokumenteres med en skriftlig, underskrevet avtale med opplysninger om:

- selger og kjøpers navn, adresse og organisasjonsnummer
- hvilket byggetiltak avtalene gjelder, og på hvilket tidspunkt anskaffelsene ble foretatt
- anskaffelseskostnaden uten merverdiavgift og total merverdiavgift
- fradragført merverdiavgift ved anskaffelsen og fradragrett ved anskaffelsen angitt i prosent

Avtale om overdragelse av tilbakeføringsplikt skal også inneholde opplysninger om:

- selger og kjøpers fradragrett ved overdragelsen angitt i prosent
- resterende tilbakeføringsbeløp for overdrageren
- hvilket tilbakeføringsbeløp som overføres
- hvordan inngående merverdiavgift fordeler seg på de ulike delene av byggetiltaket ved overdragelsen

Mangler avtalen om overdragelse av tilbakeføringsplikt, eller er ikke denne inngått innen fristen, må virksomheten som overdrar eiendommen, innbetale merverdiavgift som tidligere er fradragført på byggetiltaket.

Dokumentasjonen er oppbevaringspliktig i ti år etter overtakelsesåret, og avtalen og oppstillingen over hvilket byggetiltak det gjelder, er oppbevaringspliktig både for selger og kjøper.

Tap på fordringer

—skattemessig behandling

I UTGANGSPUNKTET GIS FRADRAG for tap på fordringer som har næringsstilknytning, men ikke for tap på fordring utenfor næringsvirksomhet. Tilsvarende vil gevinst på fordring være skattepliktig eller ikke skattepliktig avhengig av tilknytning til virksomhet.

Advokat Tom Larsen,
Revisorforeningen

For å fastslå skatteplikt eller fradragsrett ved realisasjon av fordringer må man altså som hovedregel ta stilling til om fordringen har næringsstilknytning eller ikke. Fra det ovenstående utgangspunktet er det også noen unntak som jeg vil se på nedenfor.

Tap på fordring i virksomhet

Utgangspunktet er som angitt ovenfor at den som skal få fradrag for tap på fordringen, må utøve en virksomhet og at fordringen har tilknytning til denne virksomheten. Klare eksempler på fordringer som oppstår som ledd i virksomhet, og som dermed vil være fradragsberettiget, er kundefordringer og fordringer oppstått ved salg av driftsmidler.

Hva som ligger i kravet til at fordringen anses for å ha tilstrekkelig tilknytning til næringsvirksomhet, har utviklet seg gjennom en rikholdig og langvarig rettspraksis. Basert på rettspraksis kan man legge til grunn at det må foreligge en «særlig og nær tilknytning» mellom investeringen og egen virksomhet for at man skal kunne få fradrag for tap på en fordring.

Nødvendig tilknytning

Den nødvendige tilknytningen kan være oppfylt når investeringen er gjort for å styrke egen virksomhet. Det avgjørende er at hovedformålet med fordringen er å skape forretningsmessige fordeler for långivers virksomhet (for eksempel tilgang på kunder, leverandører og oppdrag). Dersom hovedformålet med etableringen av

fordringen derimot er å oppnå en avkastning på kapitalen, vil fordringen ikke anses som fordring i virksomhet. Dette gjelder også når långiveren er aksjonær i debitorselskapet.

Nå har vel de fleste som starter eget aksjeselskap, tro på at selskapet skal gå med overskudd. Hvis selskapet i en startfase eller senere har behov for kapitaltilførsel, kan det være lurt å gjøre dette i form av en økning av aksjekapitalen i stedet for å yte et lån, selv om man tror finansieringen skal være midlertidig. Velger man å øke aksjekapitalen, øker også inngangsverdien på aksjene som gir rett til fradrag for tap på aksjene hvis investeringen skulle mislykkes. Gjør man det i form av innlån, vil tapet normalt bli vurdert til å være utenfor næring og dermed ikke fradragsberettiget.

Eksempel på nødvendig tilknytning kan være at en person driver et enkelt-personforetak med produksjon av varer og velger å selge disse varene gjennom sitt 100 % eide aksjeselskap. Hvis dette distribusjonsselskapet går dårlig og vedkommende næringsdrivende velger å lånefinansiere dette aksjeselskapet, vil man kunne hevde at fordringen har tilstrekkelig næringsstilknytning. Man gjør det i interesse av å sørge for at distribusjonsselskapet består slik at varene fra produksjonsbedriften kan omsettes. Dersom situasjonen ender med at dette selskapet likevel må nedlegges, vil man kunne kreve fradrag for det tapet man lider ved at fordringen går tapt.

Commercial Building-dommen

Videre kan den «særlige og nære tilknytningen» være oppfylt selv om man ikke kan påvise direkte betydning av investeringen for kreditors egen virksomhet, men at kreditor er sterkt integrert og aktiv i debitors virksomhet. Eksempel på en slik situasjon var oppe i Commercial Building-dommen. Her hadde Commercial Building AS etablert et datterselskap i USA med flere datterselskaper som igjen drev flere eiendomsutviklingsprosjekter. Disse prosjektene ble finansiert med lån som gikk tapt. Høyesterett aksepterte at det var tilstrekkelig tilknytning mellom fordringene og virksomheten i Commercial Building fordi selskapet ble ansett å være en svært aktiv eier, blant annet gjennom at daglig leder tok stilling til hvilke prosjekter det skulle investeres i, signerte kontrakter med kunder og sørget for finansiering av debitorselskapene. Denne vurderingen må skje konkret i hvert enkelt tilfelle.

Norsk Struts

Avgjørelsen i høyesterett om Norsk Struts kan brukes som en illustrasjon på et tilfelle hvor næringstilknytningen ikke ble ansett oppfylt.

Norsk Struts AS ble stiftet i 1985 av eierne av åtte gårdsbruk, som selv tegnet alle aksjene. Virksomheten til selskapet var avl, oppdrett, slakting, videreforedling og kjøp og salg av struts og strutseprodukter. Eierne fikk samme høst tildelt bygdeutviklingsmidler, som de investerte i selskapet. Eierne satt i styret og deltok i driften av selskapet. Hver enkelt eier leverte også varer og tjenester til selskapet for mindre summer.

Norsk Struts gikk konkurs i 2001. Eierne krevde som aksjonærer fradrag i egen næringsinntekt av gårdsdriften for tap på lån og innfrielse av kausjoner for selskapets lån. Da de ble nektet slikt fradrag under ligningsbehandlingen, reiste fem av eierne sak om gyldigheten av ligningen. Tingretten opphevet ligningen. Lagmannsretten frifant staten.

Høyesterett stadfestet dommen fra lagmannsretten. Et flertall på tre dommere fant at det ikke var grunnlag for å konkludere med at hovedmotivet til eierne med å etablere Norsk Struts var egen virksomhet. Selskapet drev ny

virksomhet, i hovedsak forskjellig fra den aktuelle gårdsdriften. Det hadde ikke skjedd noen integrering av Norsk Struts i driften av gårdene til eierne. Mindretallet fant at det forelå en særlig og nær tilknytning mellom aksjekjøpet og andre investeringer i selskapet og eiernes egen virksomhet.

Begrensning når skyldner er nærstående

Selv om man kan konkludere med at det er næringstilknytning for fordringen, er det fra og med inntektsåret 2012 innført begrensning for fradrag for tap på fordringer i næring hvis skyldneren er nærstående med kreditorselskapet og disse er innenfor fritaksmetoden, for eksempel to aksjeselskaper. Hvis kreditorselskapet eier debitorselskapet med minst 90 prosent, vil tapet på fordringen ikke være fradragsberettiget selv om den har næringstilknytning. Bakgrunnen for denne innstramningen er at aksjeinvesteringen ikke ville gitt fradrag for tap på grunn av fritaksmetoden og dermed skal man heller ikke få fradrag om man som alternativ til aksjeinvestering velger å lånefinansiere datterselskapet.

Denne avskjæringsregelen gjelder imidlertid ikke tap på kundefordringer, tap på fordringer som representerer tidligere skattlagt inntekt hos

I norsk struts-dommen ble ikke næringstilknytningen ansett oppfylt.

kreditorselskapet eller tap på fusjons- og fisjonsfordringer etter skatteloven.

Tapet må være realisert

I tillegg til at tilknytningskravet må være oppfylt, må også tapet være realisert før man kan få fradrag for tapet. Det innebærer at tapet må være endelig konstatert før det er fradragsberettiget. Dette er nærmere definert i forskrift til skatteloven. Tapet anses konstatert hvis noen av følgende betingelser er oppfylt:

- foretatt tvangsinn drivning eller inkasso har vært forjeves, eller
- fordringen er en kundefordring som ikke er innfridd seks måneder etter forfall, til tross for minst tre purringskrav med normale purringsintervaller og slik aktivitet fra kreditors side som forholdene tilsier, eller
- offentlig gjeldsmegling, konkurs-, likvidasjons- eller avviklingsbehandling i skyldnerens bo gjør det klart at bomidlene ikke gir eller ikke vil gi fordringen dekning, eller
- fordringen ellers ut fra en samlet vurdering må anses klart uerholdelig.
- Vurderingen etter bokstavene a, b og c vil stort sett være enkle. Når det gjelder bokstav d, vil kriteriene her som for tilknytningskravet inneholde skjønnsvurderinger.

Man skal merke seg at en fordring ikke anses tapt i den utstrekning den er tilstrekkelig sikret ved pant, kausjon e.l.

Tap på fordring utenfor virksomhet

Utenfor virksomhet er gevinst ved muntlige fordringer og andre gjeldsbrev enn mengdegjeldsbrev unntatt fra skatteplikt, og tilsvarende tap vil da ikke være fradragsberettiget. Gevinst eller tap på slike fordringer vil likevel være skattepliktig/fradragsberettiget dersom verdien av fordringen tidligere har vært regnet som skattepliktig inntekt eller har inngått i et gevinst-/tapsoppgjør med skattemessig virkning for fordringshaveren.

Skal du kjøpe en bedrift, trenger hjelp med regnskap og skatt eller planlegger generasjonsskifte?

Vi har kompetansen.

Revisjon og attestasjonstjenester

- Ekstern (finansiell) revisjon
- Intern revisjon
- Borevisjon
- Attestasjoner til myndigheter

Regnskap og økonomi

- Regnskap, herunder IFRS
- Forretningsførsel
- Finansiering og budsjettering
- Management for Hire (regnskap-/økonomi, controller og lignende)

Skatt- og avgiftstjenester

- Bedriftsbeskatning, personbeskatning og merverdiavgift
- Internasjonal skatt
- Generasjonsskifte
- Expatriate tjenester

Transaksjonsstøtte

- Fusjon/fisjon/børsnotering
- Restruktureringer
- Finansiell due diligence
- Verdsettelse
- Sakkyndig redegjørelser

Rådgivning

- Strategi og analyse
- Prosjekter
- Risikostyring og intern kontroll
- Prosessforbedring
- Informasjons- og kommunikasjonsteknologi
- Gransking og misligheter
- Management for Hire

* For noen av tjenestene er det uavhengighetsregler i revisorloven som kan begrense omfanget og innholdet i vår bistand til egne revisjonsklienter.

Oslo

Grant Thornton Revisjon AS
Bogstadveien 30
N-0355 Oslo

Tlf. 22 20 04 00

Faks. 22 20 04 10

e-post: oslo@grant.thornton.no

Oslo

Grant Thornton Consulting AS
Bogstadveien 30
N-0355 Oslo

Tlf. 22 20 04 00

Faks. 22 20 04 10

e-post: consulting@grant.thornton.no

Oslo

Grant Thornton Law advokatfirma DA
Bogstadveien 30
N-0355 Oslo

Tlf. 22 20 04 00

Faks. 22 60 28 00

e-post: gtlaw@grant.thornton.no

Trondheim

Grant Thornton Revisjon AS
Vestre Rosten 81
N-7075 Tiller

Tlf. 73 10 24 10

Faks. 72 89 65 09

e-post: trondheim@grant.thornton.no